

ወደራስኩልኒኮቭ ክፍል እንደገቡ 'በጣም ደህና ነው! እያለ ዞሲሞቭ ጎሳ አድርጎ ደስታ በተመላበት ስሜት ገለፀላቸው።

ዞሲሞቭ ከአስር ደቂቃ በፊት ደርሶ ከተለመደ ስፍራው ከሰፋው ላይ ተቀምጧል። ራስኩልኒኮቭ ተጣጥቦ በጥንቃቄ አበጣጥሮና ለባብሶ ከፊት ለፊቱ ተቀምጧል። ክፍሉ በአንድ ጊዜ በሰው ተጨናነቀ፤ እንግዶቹ ከገቡ በኋላ ናስታስያ ለማዳመጥ ብላ ከበሩ ስር ቆመች።

ራስኩልኒኮቭ ከመገርጣቱ፣ ከመጥቆሩና ሀሳቡ ሌላ ቦታ ከመሄዱ በስተቀር በደህና ሁኔታ ላይ ነበር። ከፍተኛ የአካል ጉዳት ወይም ስቃይ ደርሶበት የነበረ ሰው ይመስላል። ቅንድቦቹ ተጨማምደዋል፤ ከንፈሮቹ ሟሽዋል፤ አይኖቹ አባብጠዋል። ለመናገር ራሱን የሚያስጨንቅ፣ ወይም ደግሞ የማያስደስት ስራ ለመስራት የተገደደ ይመስል ሳይወድ በግድ በጥቂቱ ይናገራል። ጊዜው በአለፈ ቀጥር በአካል እንቅስቃሴው ላይ ያለመመቻት ስሜት ታየበት። የሚመጣል ጣት፣ ወይም የተጎዳ እጅ የያዘ ሰው ለመምሰል የጎደለው ነገር ቢኖር ፋሻ አለማሰሩ ብቻ ነው።

ይሁንና እናቴና እሁቱ ወደክፍሉ እንደገቡ የገረጣውና የጠቆረው ፊቱ ለጊዜውም ቢሆን አበራ። ግን፣ ከፍተኛ ስቃይ የሚዘብጠበት ፊት ከመሆን አልዘለለም። በፊቱ ላይ የታየው ብርሃን ጠፋ፤ ስቃዩ ግን ቀጠለ። ልክ በቅርቡ ስራውን እንደጀመረ ወጣት ሐኪም ሕመምተኛውን በስሜት ይከታተል የነበረው ዞሲሞቭ፣ የእናቴና የእሁቱ መገኘት በማስደስት ፋንታ ሀዘኑንና ሊያስቀረው የማይችለውን የአንድ ሰአት ወይም የሁለት ሰአት ስቃይ ማባባሉን በማስተዋሉ ተገረመ። መጪው ውይይት የሕመምተኛውን ደካማ ጎን እየሸነቀጠ እንዳበሳጨው ከጊዜ በኋላ ተገነዘበ፤ በሌላ በኩል ደግሞ ትናንት ቀውሶ በንዴት የጠፈ ሰው በአሁኑ ሰአት ራሱን ለመቆጣጠርና ስሜቱን ለመግዛት መብቃቱ አስገረመው።

ራስኩልኒኮቭ እናቴንና እሁቱን ዳንያን ወዲያውኑ እስኪያስፈነድቃቸው ድረስ እየሳመ 'እንደተሻለኝ ይሰማኛል ካለ በኋላ ራዘምኪንን እየተመለከተና በወዳጅነት ስልት እየጨበጠ 'ትናንት እንደተናገርኩት አይደለም ይሄን የምለው። ሲል ተናገረ።

ዞሲሞቭ ከሕመምተኛው ጋር ባሳለፈው አስር ደቂቃ ውስጥ ውይይት ለመቀጠል አዳግቶት ስለነበር 'በዛሬው ሁኔታ ተደስቻለሁ። በዚህ ከቀጠለ ከሶስትና ከአራት ቀናት በኋላ ከወር፣ ከሁለት ወር፣ ወይም ከሶስት ወር በፊት ወደነበረበት ደረጃ ይመለሳል። በጊዜ ሂደት ይሟላል። አይደለም እንዴ? ለዚህ ሁሉ አንተም በመጠኑ ተጠያቂ መሆንህን በል አሁን እመን። በማለት እንዳያበሳጨው ተጠንቅቆ በእርጋታና በፈጣን ሃሳብን አሳወቀ።

ራስኩልኒኮቭ ግን 'ሳይሆን አይቀርም። ሲል እንደነገሩ መለሰ።

ዞሲሞቭ ኮስተር ብሎ እንዲህ አለ፡- 'እኔ ይሄን የምናገረው ለራሱ መድኃኒቱ አንተው ራሱ ስለሆንክ ነው። በአሁኑ ሰአት ከአንተ ጋር መወያየት ስለሚቻል ለምትገኝበት አሳዛኝ ሁኔታ ምክንያት የሆነውን ነገር ማለወገድ እንደሚኖርብህ አስገንዝብላለሁ። ያን ጊዜ ብቻ ነው ሙሉ በሙሉ የምትድነው። ይሄን ካሳደረግህ ግን ሊብስብህም ይችላል። የተማርክ ሰው ነህ፤ ለራሱ ትኩረት የምትሰጥ መሆኑም አያጠራጥርም። በግለሰብ ደረጃ ስመለከተው የሕመምህ መነሻ የዩኒቨርሲቲ ትምህርትህን ከማቋረጥ ጋር የተያያዘ ይመስለኛል። ስራ

እስካልያዝክ ድረስ በትምህርቱ መግፋት አትችልም። ስራና የህይወት አላማ የሚኖሩህ ከሆነ ግን እንደሚያግዝህ እምነቴን እገልፅላለሁ።’

‘ትክክል ነህ። ወደ ዩኒቨርሲቲ እንደተመለስኩ ሁሉም ነገር ይቀላጠፋል።’

ሴቶቹ ጥሩ ግምት እንዲወስዱበት በማለት በሳል ምክሩን መናገር የጀመረው ዞሊሞቭ፤ ንግግሩን ጨርሶ ሕመምተኛውን ሲመለከተው ፊቱ እንደተከፋ በመገንዘብ በጣም ተገረመ። ይሁንና መከፋቱ ብዙም አልቆየ። የራስኩልኒኩቭ እናት በትናንትናው ምሽት ከአረፋበት መጥቶ ስለጠየቃቸው ዞሊሞቭን ማመስገን ጀመረች።

‘ትናንት ምሽት ሊጠይቃችሁ መጥቶ ክር ማለትሽ ነው? ከገዛችሁም በኋላ አልተኛችሁም ማለት ነው? በማለት ራስኩልኒኩቭ ተደናግጦ ጠየቀ።

‘ሮዴ - እስከስምንት ሰአት ድረስ ብቻ ነው ያልተኛነው! ቢታችንም እያለን ዳንያና እኔ ከዚያን በፊት ተኛተን አናውቅም።’

‘እኔም ራሴ እንዴት እንደማመስግነው አላውቅም። ይቅርታ አድርገልኝና የገንዘብ ጉዳይ ካልሆነ በስተቀር እንዲህ አይነት ልዩ ክትትል ለማግኘት እንዴት እንደበቃሁ ላውቀውም ሆነ ሊገባኝ አልቻለም። ከዚህም የተነሳ ስለሁኔታው ጥሩ ስሜት እንደማይሰማኝ መግለፅ አለብኝ። ይሄን የምልህ ሳልደብቅህ ነው። ሲል ራስኩልኒኩቭ ግንባሩን ቋጥሮና አቀርቅሮ ተናገረ።

ዞሊሞቭ ከአንገት በላይ እየሳቀ ‘ይሄ እንኳን ሊያሳስብህ አይገባም። ከአለ በኋላ እንዲህ ሲል ቀጠለ፡- ‘አንተ የመጀመሪያው ሕመምተኛዬ ነህ ብለን እንገምት። እንደእኔ አይነቱ ገና ስራ የጀመረ ሐኪም ደግሞ ሕመሙን እንደራሱ ልጆች ይወዳቸዋል። አንዳንድ ወጣት ሐኪሞችም ከሕመማቸው ጋር እስከመፋቀር ይደርሳሉ። ሕመሙንን በሚመለከት ደግሞ ያልተዋጣልኝ መሆኑን ማስታወስ አለብህ።’

ራስኩልኒኩቭ ወደራዙምኪን እያመለከተ ‘ስለእርሱ የምለውም የለ። ከስድብና ከችግር በስተቀር ከእኔ ያገኘኸው ነገር የለም።

አለ።

‘እረ ስሙት! ዛሬ ምን ሆነህል? ስሜት ውስጥ ገባህ እንዴ?’ ሲል ራዙምኪን ጮኸ።

ራዙምኪን የሰውን ጠባይ የሚያስተውል ዳኛ ቢሆን ኖሮ ጉዳዩ የሰሜት ሳይሆን ተቃራኒው እንደሆነ በተገነዘበ ነበር። ዳንያ ግን ተገንዝባለች፤ ወንድሟንም በጥሞና ትመለከተው ነበር።

‘እናቴን በሚመለከት ምን እንደምል ቃላት ያጥሩኛል። እያለ በቃል ያጠናውን ትምህርት የሚደጋግም ይመስል ከተናገረ በኋላ ‘ትናንት ከቤት ስትጠብቂኝ የቱን ያህል ልትጨነቂ እንደምትችይ በመጠኑም ቢሆን የተረዳሁት ዛሬ ነው።’ አለ።

ይሄን ከተናገረ በኋላ ከዝምታ ጋር ፈገግ በማለት እጁን ወደእሁቴ ዘረጋ። ግን፤ በአሁኑ ፈገግታ ውስጥ የቅን ስሜት ነፃብራቅ ይታያል። ዳንያ ወዲያውኑ እጁን ይዛ ከደስታና ከምስጋና ጋር በስሜት ጨበጠችው። ትናንት ከተጣሉ ወዲህ የእርሷን ርዳታ ሲፈልግ የአሁኑ የመጀመሪያ ጊዜ ነበር። በሁለቱ ልጆቿ መካከል በቃላት ሊገለፅ በማይቻል ሁኔታ የወረደው እርቅ የእናትዋን ፊት በደስታ ብዛት እንዲበራ አደረገ።

ሁሉንም ነገር ማጋንን የሚወደው ራዙምኪን ‘ከርሱ ጠባይ የሚያስደስተኝ ይህ ነው! በስሜት የሚያደርጋቸው እንዲህ አይነት ነገሮች አሉት። ሲል አገረመረመ።

‘ሁሉንም ነገር የሚያደርገው በማራቢ ሁኔታ ነው! ምን ያህል ክቡር የሆነ ስሜት ነው ያለው! ትናንት ከአሁኑ ጋር ተፈጥሮ የነበረውን አለመግባባት እንዲህ በቀለለና በሚያምር ሁኔታ አስወገደው - በትክክለኛ ሰአት እጁን ዘርግቶ በግሩም ሁኔታ እየተመለከታት። ግን እኮ ጉድ የሚያሰኝ ነው፤ የለበሰው ልብስ ምን ያህል ያሳፍራል! ሌላው ቀርቶ የመንደር ተላላኪ እንኳን ከርሱ የተሻለ ለብሳል! አምላኪ ሆይ - በፍጥነት ከአጠገቡ ሂጆ ላይ ላይ ጥምጥም ብዬ ከደስታ ብዛት ባለቅስ ምን ያህል በመረጥኩ! እንጂ ግን ፍርሀት ፍርሀት አለኝ። ያልተለመደ አይነት ሆነብኝ! በጥሩ ሁኔታ የሚናገር ቢሆንም በጣም ፈርቻለሁ። ምንድነው ያስፈራኝ? እያለች እናቱ ለብቻዋ አሰላሰለች።

በመጨረሻ ለሰጠው አስተያየት አፀፋውን ለመመለስ ተጣድፋ እንደሚከተለው ቀጠለች፡- ትናንት ዳንያና እኔ የቴን ያህል እንደተከፋን ለመገመት ያዳግትሁል። አሁን ሁሉም ነገር አከትሞ ሁላችንም እንደገና መደሰታችንን እነግርሁለሁ። ሁኔታው የተወሰነበ ነው። አንተን እናገኛለን በሚል ግምት ከባቡር ጣቢያ በቀጥታ ወደዚህ ነበር የመጣነው። ያች ሲት - እንዲያውም ከዚህ ነች! ደሀና አደርሽ ናስታስያ - አእምሮህ እንደተረበሸ ሐኪሙ ሳያይህ ተደብቀህ እንዳመለጥክና ወደመንገድ ወጥተው እየፈለገህ እንደሆነ በድንገት ነገረችን። ምን አይነት ስሜት እንደተሰማን ልትረዳው አትችልም። አንተ ባታስታውሰውም እኛ በሚገባ የምናውቀውና የአባትህ ጓደኛ የነበረው መቶ አለቃ ፖታንቺኮቭ አእምሮው ተረብሶ በተመሳሳይ መንገድ ካመለጠ በኋላ ጉድጓድ ገብቶ በአስቃቂ ሁኔታ ሞቶ በማግስቱ መገኘቱን አስታወሰኩ። የአንተን ሁኔታ ደግሞ ከዚህም መቶ ጊዜ የከፋ አድርገን ነበር የቆጠርነው። ሊረዳን ይችላል በማለት ሚስተር ሉዚንን ፍለጋ ልንወጣ ነበር። ምክንያቱም አየህ የእኔ ልጅ አሁን እንደገና ለመደሰት ብንጠቃም በዚያን ጊዜ ግንብቻችንን ስለነበርን ነው ሰውየውን ፍለጋ የተነሳሳነው። ስለሚስተር ሉዚን ማውሳት ጊዜው ገና እንደሆነ በመገመት ሳይታሰብ ንግግሯን አቋረጠች።

‘አዎ - ይህ ሁሉ በጣም የሚያሳዝን ነው። በማለት ራስኩልኒኮቭ እያገረመረመ መለሰ። ሀሳቡ ተሰርቆ በቸልተኝነት የሰጠው መልስ ስለነበር ዳንያ በመገረም ተመለከተችው።

‘ሌላ ለማለት የፈለግሁት ምን ነበር?’ እያለ ካሰላሰለ በኋላ ‘ዛሬ ወደእናንተ መጥቼ ልጠይቃችሁ ያልፈለግሁ እንዳይመስላችሁ። መጀመሪያ የእናንተን መምጣት እየተጠባበቅሁ ነበር አላችው።

‘ምን ማለትህ ነው ሮዲ? ስትል እናቱ በመገረም ጠየቀችው።

‘ይሄን ሁሉ የሚለን የመጠየቅ ግዴታ አለብኝ ብሎ ስለሚያስብ ነውን? አፈሊሊያዊ ግብዣ የሚያደርግ ወይም ደግሞ በቃሉ ያጠናውን የሚናገር ይመስል ከእኛ ጋር በመታረቁ ይቅርታ መጠየቁ ነው ስትል ዳንያ ገመተች።

‘ከእንቅልፌ እንደነቃሁ ወደእናንተ ለመሄድ ፈልጌ ነበር፤ ያቆየኝ የልብሴ ጉዳይ ነው። አያችሁ - ናስታስያ ደሙን እንድታጥቡ ሳልነግራት ረሳሁ። ከደቂቃ በፊት የለበሰኩት ልብስ ነበር።’

‘ደም! የምን ደም ነው? ስትል እናቱ በድንጋጤ ጠየቀች።

‘ምንም አይደል - አትደንግጪ ትናንት ትንሽ ተሽብሬ እያለሁ በመንገድ ስዘዋወር ተሽከርካሪ የገጪው የመንግስት ሰራተኛ ሰጋጦሙኝ ልብሴን ደም ነው።’

‘ተረብሽህ ነበር? ግን፤ ሁሉንም ነገር ታስታውሳለህ። ሲል ራዙምኪን ጣልቃ ገባ።

‘ትክክል ነህ። ዝርዝሩን ነገር ሁሉ አስታውሳለሁ። ለመግለፅ የሚከብደኝ የት እንደነበርኩ፤ ምን እንዳደረግሁ፤ ወይም ምን እንደተናገርሁ ማስረዳት ነው። እያለ ራስኩልኒኩቭ በጥንቃቄ መለሰ።

‘ይህ የሚታወቅ ክስተት ነው። አንዳንድ ጊዜ አንድ እቅድ በረቀቀ ዘዴ ዝራዊ ይሆንና ድርጊቱን የመቆጣጠር ጉዳይ ግን በተለይ መጀመሪያ ላይ አጠራጣሪና ምትሀታዊ ይሆናል። ልክ እንደሁልም። በማለት ዞሊሞቭ ተናገረ።

‘ግሩም ነው፤ ከሞላ ጎደል አብዶአል ብሎ ይገምታል። ሲል ራስኩልኒኩቭ አሰበ።

ዳንያ ዞሊሞቭን በመረበሽ አይን እየተመለከተች ‘ጤነኛ የሆኑ ብዙ ሰዎችም ተመሳሳይ ድርጊት ይፈፅማሉ። አለች።

ዞሊሞቭ እንዲህ ሲል መለሰ። ‘ትክክለኛ ግምት ነው። ከዚህ አንፃር ሲታይ አብዛኛውን ጊዜ ብዙዎቻችን የምፃፈፅመው ድርጊት እንደ አብደት የሚቆጠር ነው። ልዩነት ቢኖር «አብዶች» ከእኛ አብደታቸው ትንሽ መብለጡ ነው። በርግጥ ጤነኛ ሰው አይኖርም። ከአሰር ሺህ፤ ወይም ከመቶ ሺህ አንድ ቢገኝ ነው። እንዲህ አይነቱንም ያልተለመደ ሰው ብዬ ብጠራው ይሻሳል።

ዞሊሞቭ በንግግሩ ላይ እንደቀልድ ያስገባው «አብድ» የሚለው ቃል በክፍሉ ውስጥ ያለው ሁሉ ግንባሩን እንዲቋጥር አደረገ። ራስኩልኒኩቭ ውይይቱን ሳያምጥ፤ በህሳብ ተመስጦና ከንፈሮቹ ያልተለመደ ፈጣታ እያሳዩ ተቀምጦ ነበር። የሚያሰላሰለው ሌላ ነገር ነበረው።

‘የዚያ የተገጨው ሰው ጉዳይ ከምን ደረሰ? ይቅርታ አቋረጥከህ! እያለ ራዙምኪን ፈጥኖ ተናገረ።

ራስኩልኒኩቭ ከእንቅልፉ የነቃ ይመስል ‘ምን? ካለ በኋላ እንዲህ በማለት ቀጠለ። ‘ደሙ የነካኝ ወደቤቱ ልንወስደው ስንሞክር ነው። በነገራችን ላይ እማዬ በትናንትናው እለት ይቅርታ የማይሰጥ ጥፋት የፈፀምኩ ይመስለኛል። ራሴን መሳት አለብኝ። የሳክሽልኝን ገንዘብ ሁሉ ለቀብር ይሁን ብዬ ለሚሰቱ ሰጠኋት። ሴትየዋ ድህ፤ በሳንባ ነቀርሳ የምትሰቃይ፤ ሶስት ልጆች ይዛ የሚላሰ የሚቀመስ ጠፍቶ የምትራብ በዚያ ላይ ባሏ የሞተባት ሴት ነች - ለላም ሴት ልጅ አለች።... ብታዩአቸው ነፍ እናንተም ቢሆን የምታደርጉት ነው። በተለይ ይሄን ገንዘብ ማግኘት የቱን ያህል እንዳደከማችሁ ስለማውቅ ግን ማድረግ አልነበረብኝም። ሰውንም እኮ ለመርዳት መጀመሪያ ለመርዳት የሚያስችል መብት መኖር አለበት። አለበለዚያ ግን ‘እንደውሻ ማሳዘን ማለት ነው የሚሆነው’ በማለት ሳቅ አለና ወደ እሁቱ ዞር ብሎ አይደለም እንዴ ዳንያ? አለና ጠየቃት።

‘እንደዚያ አይደለም። ስትል ዳንያ ረጋ ብላ መለሰችለት።

ከሞላ ጎደል በጥገኛ እየተመለከታትና የዋሳ ፈጣታ እያሳያት ‘አንቺም ሰናይ አላማ አለሽ! ስለዚያ መገመት ነበረብኝ። በአላማሽ ፀንተሽ ለመጓዝ አሻፈረኝ ካልሽ ከማዘንሽና በዚያው ከቀጠልሽ ደግሞ በይበልጥ ከማዘንሽ በስተቀር የሚመለከገንና አቋሙ ፅኑ ሚያደርግሽ ይመስለኛል። ያም ሆነ ይህ ዝግዝንኬ ነገር ነው። ሲል ስሜት ውስጥ በመግባቱ በራሱ እያዘነ ተሰላጭቶ ተናገረ። ‘እማዬ - እኔ በጣም ይቅርታ ማለት ብቻ ነው የምፈልገው። በማለት ከፈጣን ድምዳሜ ላይ ደረሰ።

‘እንዲህ አትበል የእኔ ልጅ። የምታደርገው ሁሉ ለላውን ለመጥቀም እንደሆነ ርግጠኛ ነኝ!’

‘ያን ያህል ርግጠኛ አትሁኒ። ሲል ከፈገግታ ጋር አፋን እያሞጣሞጠ መለሰ።

እናቴንና እሁቱን በጥርጣሬ እየተመለከተ ‘አስፈርቻቸዋለሁ!’ ብሎ አሰበ። እናቴ ደግሞ ዝም ባለች ቁጥር በራስ የመተማመን ስሜቷ እየቀነሰ ይሄዳል።

‘ከእኔ ርቀው ሳለ የሚናፍቁኝ ይመስለኝ ነበር። የሚል ሀሳብ ብልጭ አለበት።

‘ሮዲ - ሚሰስ ስቪድሪጋሎቭ መሞቷን ታውቃለህ። ስትል እናት በድንገት አረዳችው።

‘ማን አልሸ?’

‘ወይ አምላክ! አታስታውሳትም እንዴ? ለአንተ በፃፍኩት ደብዳቤ ላይ ብዙ ያልከላት ሚሰስ ስቪድሪጋሎቭ ነች።’

‘አዎ! በርግጥ አስታውሳለሁ። እንዴት ሊሆን ይችላል? እንዴት ሞተች?’

እናቴ ልጇ ለወሬዋ በሰጠው ትኩረት ተበረታታ በፍጥነት እንዲህ ስትል መለሰች፡- ‘በድንገት ነው የሞተችው። ለአንተ የፃፍኩትን ደብዳቤ በፖስታ ቤት በኩል በላከበት እለት ነበር የሞተችው። ለሞቷ መነሻ የሆነው ያ ከይሲ ባሏ ሳይሆን አይቀርም። ክፉኛ ይደበድባት ነበር ይላሉ።’

እሁቱን እየተመለከተ ‘እንደዚያ ነበር የኖሩት? በማለት ጠየቀ።

‘ኸረ እንደዚያ አልነበረም። በጣም ይታገላት ነበር። በትህትና ነበር የሚያያት። ሰባት አመት ሙሉ በጋብቻ ተሳስረው ሲኖሩ ስህተት ቢያደባት እንኳን በቸልታ ነበር የሚያልፋት። ከመቅፅበት ግን ትእግስቱ የተሟጠጠ ይመስላል።’

‘ለሰባት አመት ከታገላትማ ከይሲ አይደለም። ነው እንዴ? ዳንያ የምትደግፈው ይመስላል! ወይስ ተሳስቻለሁ?’

‘ኸረ ከይሲ ነው! ከርሱ የባሰ ከይሲስ የለም። በማለት ዳንያ እየተንቀጠቀጠችና ግንባሯን እየቋጠረች ከመለሰችለት በኋላ በሀሳብ ተዋጠች።

‘ድርጊቱ የተፈፀመው ማለዳ ላይ ነው። ከተጣሉ በኋላ ምሳዋን በልታ ወደከተማ ለመሄድ በማቀድ በጋሪ የሚሳተት ተሸከርካሪ ለመከራየት ታዛለች፤ ሁልጊዜ በእንዲህ አይነት ወቅት ወደከተማ ትሄድ ነበር። በጣም ብዙ በልታ እንደነበር ተነግሮኛል።’ ስትል የራስኩልኒኮቭ እናት በፍጥነት ተናገረች።

‘ከድብደባው በኋላ ነው እንዴ?’

‘ሁልጊዜ ጥሩ መብላት የምትወድ ይመስለኛል። ያም ሆነ ይህ ግን፣ ምሳዋን በልታ እንደጨረሰች ለዝዋ እንዳይረፍደባት ስትል ወዲያውኑ ዝዋን ታጠበች። ቀዝቃዛ የምንጭ ውሃ ስላላቸው በየቀኑ እየታጠበች ራሷን ታከም ነበር። የዚያን እለት ግን ውሃ ውስጥ እንደዝባች የአእምሮ ግዝረት በሽታ ያዛት።’

‘አያስደንቅም! አለ ዞሲሞቭ።

‘በጣም ነው እንዴ የደበደባት?’

‘ይሄ ምን ያገኘዋል? አለች ዳንያ።

‘ምናልባትም አያገኘውም ይሆናል። ሆኖም ግን እማዬ ይሄን ሁሉ ዝብዝዝኬ ምን አናገረሽ? ሲል ራስኩልኒኮቭ ሳያስበው ተበላጭቶ ተናገረ።

‘ምን እንደምናገርም እንጂ። አለች የራስኩልኒኩቭ እናት ተስፋ በቆረጠ አንደበት።
የቅሬታ ፈገግታ እያሳየ ‘አስፈራራችሁ እንዴ? ሲል ጠየቀ።

ዳንያ ወንድሟን በትኩረት ትክ ብላ እየተመለከተች ‘አም። ደረጃውን ስንወጣ
እማዬ ከመረበሻ የተነሳ ታማትብ ነበር እኮ’ አለች።
ፊቱ ወዲያውኑ ተለዋወጠ።

የራስኩልኒኩቭ እናት በጣም ግራ ተጋብታ እንዲህ አለች፡- ‘ዳንያ - እንዲህ ማለት
የለብሽም። ሮዲ - እባክህ አትብላጭ። ዳንያ - ለምንድነው እንዲህ ያልሽው? ወደዚህ ስንመጣ
ባቡር ውስጥ እንዴት እንደምንገናኝና ሁሉንም ነገር አብረን እንዴት እንደምንመክር አወጣና
አወርድ ስለነበር በዝው አልተሰላቸሁምና ደስተኛ ነኝ። ዳንያ - እንደዚያ ማለት
አልነበረብሽም። ልጄን ማየቱ ራሱ እኔን ደስተኛ ለማድረግ በቂ ነው።’

ወደ እርሷ ሳይመለከት እጇን ብቻ ጨብጦ ‘እሺ እማዬ - የፈለግነውን ያህል
ለመነጋገር በቂ ጊዜ ይኖረናል። አላት።

ይሄን ካለ በኋላ ከመቅፅበት ግራ ተጋብቶ ፊቱ ገረጣ። ከቅርብ ጊዜ ወዲህ
የተቀሰቀሰበት አሰቃቂ ስሜት በፍርሀት እንዲዋጥ አደረገው። አሁን የተናገረው ሐሰት
እንደሆነ፣ እንደፈለገው ነፃ ሆኖ የመናገር እድል አለማግኘቱ ብቻ ሳይሆን ለማንም ምንም
መናገር እንደማይችል በድንገት ተገነዘበ። ይህ የሚያስተካክ ሀሳብ በፈጠረበት ስሜት
በመረታቱ ከሞላ ነደል ሙሉ በሙሉ ራሱን ዘጋ፣ ከፍቴው ተነስቶ ማንንም ሳይመለከት
ወደቡ አመራ።

ራዙምኪን ፊጥኖ ከንዱን ያዘና ‘ምን ማድረግህ ነው? ሲል ጮኸ።

ተመልሶ ተቀመጠና በዝምታ ይመለከተው ጀመር፤ እነርሱም በውክጉንብር አለም
ውስጥ ሆነው በጥልቀት ተመለከቱት።

‘ሀላችሁም ለምን ጨመታችሁ? የሆነ ነገር ተናገሩ! ዝም ብሎ መቀመጥማ
ትርጉም የለሽ ነው። በሉ ተናገሩ! እንነጋገር። እንደዚህ በአንድ ላይ ተሰባስበን አንድ ቃል
አልስነርንም። የምትሉት ነገር የለም እንዴ? እያለ ያዩትና የሰሙት በጣም እስኪገረሙ
ድረስ ደነፉ።

‘አምላክ ይመስገን! እንደገና ሊመለስበት ነው ብዬ ነበር። አለች የራስኩልኒኩቭ
እናት እያማተበች።

‘ሮዲ - ምን ነህ?’ ስትል ዳንያ በጥርጣሬ ጠየቀችው።

‘ምንም አልሆንኩም። የገጠመኝን አንድ አስቂኝ ነገር አስታወስኩ። እያለ መለሰና
በድንገት ሳቁን ለቀቀው።

‘የሚያስቅ ነገር አግኝተህ ከሆነህ በጀ። ሊመለስበት ነው ብዬ አስቤ ነበር። አሁን
መሄድ አለብኝ። የምትቆዩ ከሆነ ምናልባት እመጣ ይሆናል። በማለት ዞሊሞቭ እያቅማማ
ከፍቴው ተነሳና ተሰናብቶ ወጣ።

‘ግሩም ሰው!’ አለች የራስኩልኒኩቭ እናት።

ራስኩልኒኩቭ ባልተለመደ ቅልጥፍና እስካሁን ድረስ ባላሳየው ጥንካሬ ተጠቅሞ
‘ግሩም፣ እንከን የለሽ፣ የተማረና ጎበዝ ሰው ነው። ከሕመሜ በፊት የት እንዳገኘሁት
ሳስታውስ አልቻልኩም። ግን የሆነ ቦታ ያገኘሁት ይመስለኛል። ካለ በኋላ ወደራዙምኪን

እያመለከተ 'ሌላ ግሩም ሰው አለ! ዳንያ - ትወጃለሽ? ሲል ጠየቀና ባልታወቀ ምክንያት በድንገት በላቅ ጦሽ አለ።

'አዎን - በጣም እወደዋለሁ። በማለት ዳንያ መለሰች።

ራዙምኪን ግራ ተጋብዮና በሠፍረት ተውጦ 'ምን አይነት ከይሲ ነሽ! አለና ከመቀመጫው ተነሳ።

እናትየው ፈገግ ስትል ራስኩልኒኮቭ ሳቁን ተያያዘው።

'ወዴት ነው የምትሄደው?'

'እኔም መሄድ አለብኝ።'

'መሄድ የለብህም! ቆይ! ዞሲሞቭ ስለሄደ አንተም መሄድ አለብህ? አትሂድ። ስንት ሰአት ነው? ስድስት ሰአት ሆኖአል? ዳንያ ሰዓትሽ ያምራል! ለምን እንደገና ዝም ትላላችሁ? የማወራው እኔ ብቻ ነኝ መሰል።'

'ሚስጠ ስቪድሪጋሎቭ የሰጠችኝ ነው። ስትል ዳንያ መለሰች።

'ውድ ስጦታ ነው። አለች እናትየው በማጠናከር።

'ትልቅ ሰአት አይደል እንዴ? የወንድ ሰአት የሚመስል።'

ራዙምኪን በሆነ ምክንያት ደስታ እየተሰማው 'የእርጫኞቹ ስጦታ አይደለም ማለት ነው። ብሎ አሰበ።

'ለዚህ የሰጠሽ ስጦታ መስሎኝ ነበር። በማለት ራስኩልኒኮቭ ተናገረ።

'ለዳንያ ገና ስጦታ አላበረከተላትም።'

'ጉዳዩ እንደዚያ ነው! እማዬ - ፍቅር ይዞኝ ለማግባት ፈልጌ እንደነበር ታስታውሻለሽ? ሲል ሳይታሰብ አርእስት በመቀየር በአነጋገሩ በጣም የተገረመችውን እናቱን እየተመለከተ ጠየቀ።

'አዎን አስታውሳለሁ።'

እናትየው ከዳንያና ከራዙምኪን ጋር በአይን ተጠቃቀሰች።

'ታስታውሻለሽ? ታዲያ ምን ልንገርሽ? እኔ ግን ብዙም አላስታውሰው። ወጣትና ሕመምተኛ ነበረች። እያለ እንደገና በሠላብ የተመሰጠ ይመስል ከአቀረቀረ በኋላ የሀዘን ፈገግታ እየተነበበበት እንዲህ ሲል ቀጠለ፡- 'የአካል ጉዳተኛ ነበረች። የእኔ ቢጤዎችን መርዳት ትወድ ነበር! የመመንኮስ ሀሳብ ሁልጊዜም ነበራት። በአንድ ወቅት ላይ ስለሁኔታው መናገር እንደጀመረችልኝ ፈቷ በእግር ታጠበ። አዎ - በሚገባ አስታውሳለሁ። ምስኪን ልጃገረድ ነበረች። በጊዜው ለምን እንደቀረብኳት በትክክል አላውቅም። ሁልጊዜ የማት ስለነበር ነው ብዬ እገምታለሁ። የምታነክስ ወይም የምትጎብዩ ቢሆንም የባሰ በወደድኳት ነበር።'

እሁቱን ትክ ብሎ ተመለከታት! የተረዳት ግን አይመስልም ነበር። ከዚያ በኋላ በሠላብ ተመሰጠ፤ ተነስቶ ወደእናቱ ሄደ፤ ቋንቋጊንም ሳመ፤ ወደቦታው ተመለሰና ተቀመጠ።

በጉዳዩ ልሷ የተነካው እናት 'እስካሁን ድረስ ታፈቅራታለህ። አለች።

'እርሷን እስካሁን ድረስ? በዚህ አለም የተፈፀመ ድርጊት አይመስለኝም። ያም ሆነ ይህ ረጅም ጊዜ ሆኖታል። ሁሉም ነገር በሌላ አለም ውስጥ የተከናወነ ይመስላል።'

በጥሞና ተመለከታቸው።

‘እናንተም ርቃችሁ የሂዳችሁ ነው የምትመስሉት።... ለምንድነው በዚህ ጉዳይ ላይ ለመወያየት የፈለግነው? እነዚህን ጥያቄዎች የሰነዘራችሁልኝ ለምንድነው? እያለ በትካዜ ተናገረ፤ የጣቱን ጥፍሮች በጥርሱ እየከረከመ ዝም ብሎ በሀሳብ ተዋጠ።

‘ሮዲ - ምን አይነት አስቀያሚ ክፍል ነው ያለህ! እንዲያው ልክ እንደሬሳ ሳጥን!’ ስትል እናትየው የሰፈነውን ዝምታ በመስበር በቅፅበት ከተናገረች በኋላ ‘ለደረሰብህ የተስፋ መቁረጥ ስሜት አንዱ ምክንያት የምትኖርበት ክፍል ነው። አለች።

ሀሳቡ እየተበታተነበት ‘ክፍሌን ማለትሽ ነው? ሲል ከመለስ በኋላ ‘ክፍሌ ዋናው ምክንያት ይመስለኛል። እማዬ - አሁን ያልሸው የቱን ያህል እንደሚያስገርም ብታውቁ ኖሮ። በማለት ካልተለመደ ፈገግታ ጋር ተናገረ።

የሚቀርቡትና ውድ የሆኑ ለሰባት አመት ያላያቸው ሰዎች ስለምንም መናገር አቅቶት በነበረ ጊዜ ከአጠገቡ ሆነው እርሱን ከልብ ማወያየታቸውን ሊቋቋሙ አልቻለም። ወጣም ወረደ ደግሞ መቋጨት ያለበት አንድ አቢይ ጉዳይ አለ። ጥዋት ከእንቅልፉ እንደተነሳ ውሳኔ የሰጠበት ጉዳይ ነው። ከዚህ ከማይቋቋሙ ሁኔታ የመውጫ ስልት ሆኖ ስላገኘውም ተደሰተ።

ኮስተርና ነቃ ብሎ እንዲህ ሲል ተናገረ፡- ‘ዳንያ - ትናንት በተፈጠረው ሁኔታ ባዝንም ዋናውን ጉዳይ በሚመለከት አቋሜን ያለወጥኩ መሆኔን ለአንቺ የማስታወስ ግዴታ አለብኝ። ወይ ለዚንን፤ ወይ እኔን ምረጪ። እኔ ርካሽ ልሆን እችላለሁ፤ አንቺ ግን መሆን የለብሽም። ለዚንን ካገባሽ እሁቴ አይደለሽም።’

‘ሮዲ - ይሄም ከትናንቱ ያልተለወጠ ነው። ራስህንስ ርካሽ ብለህ ለምን ትጠራለህ? ልቋቋመው አልችልም! ልክ እንደትናንቱ ስትል እናቱ አማረረች።

‘ሮዲ - በዚህ ጉዳይ ላይ የተሳሳትክ ለመሆንህ ርግጠኛ ነኝ። ሌሊቱን ሙሉ ሳስብበት ነበር፤ የት ላይ እንደተሳሳትክም አውቃለሁ። ለሰው ስትል ራሷን ትሰዋለች የሚል የተሳሳተ ግምት መያዝህ ነው ለስህተትህ መነሻ የሆነው። ነገሩ ግን እንደዚያ አይደለም። የማገባው ለራሴ ብዬ ነው፤ ኦሮ ስለነበደኝ ነው። ይሁን እንጂ ካገባሁ በኋላ እናቴንም ሆነ አንተን በመጠኑም ቢሆን ብረዳ ደስ ይለኛል። ያ ግን ዋናው ምክንያት አይደለም። ለማግባት ያስወሰነኝም ያ አይደለም። በማለት ዳንያ ኮስተርና ነቃ ብላ ተናገረች።

‘ትዋሻለች። ኩሩ ነች። የእኔ ደጋፊ ለመሆን መፈለጓን አሜን ብላ አትቀበልም። ሌላውን ዝቅ አድርጎ የማየት የበላይነት ስሜት። አወይ ዝቅተኛ ፍጡሮች! የጠሉ መስለው እስከማፍቀር ይደርሳሉ። እንዴት ጠላኝቸው!’ እያለ ጣቶቹን በትካዜ በጥርሱ እየነካ አሰበ።

ዳንያ እንዲህ በማለት ቀጠለች፡- ‘በአጭሩ ለመግለፅ ያህል ለዚንን የማገባው ከሁለት ሰይጣን የተሻለውን ለመምረጥ ብዬ ነው። ከእኔ የሚጠብቀውን ሁሉ በታማኝነት ለመፈፀም እቅዱ አለኝ። ስለዚህ አታለልሽው ብሎ የሚወቅሰኝ የለም። ለምንስ እንደዚህ አይነት ፈገግታ ታሳያለህ?’

‘የሚጠብቀውን ሁሉ ስትይ ምን ለማለት ፈልገሽ ነው? ሲል የጥላቻ መልክ እየተነበበበት ጠየቀ።

‘እስከተወሰነ ደረጃ ማለቴ ነው። የሚስተር ለዚን አቀራረብ ምን እንደሚፈልግ በአንድ ጊዜ አሳውቆኛል። ምናልባትም ራሱን ከፍ አድርጎ ያያል ለማለት እችላለሁ፤ እኔንም

ግን ከፍ አድርጎ ያያል የሚል ተስፋ አለች። አሁንም የሚያስቅህ ምንድነው?

‘አንቺንስ ውስጥ ውስጡን የሚያሳፍርሽ ምንድነው? ዳንያ - ትዋሺያለሽ። የምትዋሺው ሆን ብለሽ ነው። ከሴት ግትርነት የመነጨ ውሸት። የፈለጉትን ለማግኘት የሚፈፀም ውሸት። ይሄ ሁሉ እኔን ለመርታት ነው። አይቼውና አነጋግሬው ስለመዘንኩት ለዚህን ልታከብረው አትችይም። ለገንዘብ ስትይ ራሳሽን ትሽጫለሽ ማለቴ ነው። አላማሽ ምንም ይሁን ምን ድርጊትሽ እኩይ ነው። ቢያንስ በማፈርሽ ተደስቻለሁ።’

‘እውነት አይደለም! እኔ አልዋሽሁም! ስትል በንዴት ስሜት ቀጠለችበት። ‘እኔን እንደሚያከብረኝና ከፍተኛ ግምት እንደሚሰጠኝ፤ እኔም እርሱን ሳከብረው እንደምችል ሳላረጋግጥ አይደለም የማገባው። እውነቱን ዛሬውኑ በቀላሉ ማወቅ ይቻላል። ይህ አይነቱ ጋብቻ አንተ እንደምትገምተው የሚያሳፍር አይደለም። ትከክል እንኳን ብትሆን እኔም አሳፋሪ ነገር ለመፈፀም ብወሰን እንኳን በእንዲህ አይነት ሁኔታ እኔን ማናገር ከፍተኛ ጭካኔ የተመላበት ነው። ምናልባትም አንተ ራሱ ማረጋገጥ የተሳሰነ ጀግንነት ከእኔ እንዴት ትጠብቃለህ? ይሄ ማስፈራራት ይባላል! ማስገደድ እንጂ ሌላ አይሆንም! የምሳዳ ከሆንኩ የምሳዳው ራሴን ብቻ ነው። እስካሁን ድረስ የገደልኩት ሰው የለም! ለምን እንደዚህ ታዋቂለህ? ለምን ገረጣህበኝ? ሮዲ - ምንድነው ጉዳዩ? ሮዲ - የእኔ ነፍስ!’

‘የሚገርም ነው! ምን እንዳረግሽው ተመልከቺ። ህሊናውን ሊስት ነው! እያለች እናትየው ጮሽች።

‘እማዬ - አይደለም። ፍሬከርስኪ አታውራ። ትንሽ ራሴን አዞረኝ እንጂ ምንም አልሆንኩም። ህሊናዬን አልስትም። የምታስቡት ሁሉ ህሊናን ስለመሳት ብቻ ነው! ምን ለማለት ነበር የፈለግሁት? አንቺ ልታከብረው እንደምትችይና እርሱም ለአንቺ ከፍተኛ ግምት እንዳለው ዛሬውኑ የምታረጋግጭው እንዴት ነው? ያልሸው እንደዚያ አይደል? ዛሬውኑ አይደል ያልሸው? ነው ወይስ ተሳስቻለሁ?’

‘እማዬ - ሚስተር ሉዚን የፃፈውን ደብዳቤ ለሮዲ አሳይው አለች ዳንያ።

እናትየው እጇ እየተንቀጠቀጠ ደብዳቤውን ሰጠችው። በከፍተኛ ስሜት ቢቀበላትም ፖስታውን ከመክፈቱ በፊት ዳንያን በመገረም ተመለከታት።

የመጣለት አዲስ ሀሳብ ራሱን የመታው ይመስል ‘ጉድ እኮ ነው! ሲል በዝግታ ከተናገረ በኋላ ‘ለምንድነው የማጋንነው? ይህ ሁሉ ድርቀት ለምንድነው? ጉዳዩ አይደለም! የፈለግሽውን አግቢ! አለ።

ለራሱ የተናገረ ቢመስለውም ድምፁን ጎሳ አድርጎ ነበር የተናገረው፤ ግራ እንደተጋባ ሰው ለተወሰነ ጊዜ ያህል እሁቱን ማየት ቀጠለ።

በመጨረሻም የመገረም ስሜት እየተነበበበት ፖስታውን ከፈተ። ቀስ ብሎ በጥሞና ማንበብ ጀመረ። ሁለት ጊዜ አነበበው። እናትየው በጣም ተጨነቀች፤ ሁሉም የተለየ ውጤት ይኖራል ብለው ጠበቁ።

ደብዳቤውን ለእናቱ እየመለሰ ማንንም ሳይመለከት ‘የሚያስገርመኝ እኮ ጠበቃ መሆኑ ነው፤ በተለየ ዘይቤ እያስመሰለ ያወራል - የሚፅፈው ደግሞ እንደመሃይም ነው አለ።

ሁሉም እየተቀበቡ ወቀሳቸውን አሰሙ፤ እንዲህ ይላል ብለው ጭራሽ አልጠበቁም።

‘ሁሉም እኮ እንደዚያ ነው የሚፅፉት። በማለት ራዘምኪን በድንገት ተናገረ።

‘አንብበሽዋል እንዴ?’

‘አዎን።’

እናትየው ግራ በመጋባት ‘ሮዲ - አሳይተነዋል፤ ከጥቂት ጊዜ በፊት ምክሩን እንዲለግሰን ጠይቀነዋል።’ አለች።

‘የሕግ ዘይቤን የተከተለ አፃፃፍ ነው፤ የሕግ ሰነዶች የሚፃፉት እንደዚህ ነው’ ቢል ራዘምኪን ሀሳቡን ገለፀ።

‘እንዲህ ነው የሕግ አፃፃፍ? የለየለት መሃይም ባይሆንም በጣም የተማረ ሰው አፃፃፍ አይደለም። አፈሲሊያዊ አፃፃፍ ነው!’

በወንድሟ አባባል የተቀየመችው ዳንያ ‘ሚስተር ሉዚን በትምህርት አለመግፋቱን አይደብቅም። እንዲያውም ራሱን በራሱ ለዚህ በማብቃቱ ይኮራል እንጂ።’ አለች።

‘የሚኮራ ከሆነ የሚኮራበት አንድ ነገር መኖር አለበት። በዚህ ረገድ ተቃውሞ የለኝም። አልባሌ አስተያየት ከመስጠት በስተቀር ስለደብዳቤው ምንም ባለማለቱ ዳንያ ተቀይመዋል። ጥላቻዬን ላሳይሽ በማለት ዝባዝንኬ ነገር ሆነ ብዬ እንዳወራሁ መገመት አለብሽ ብዬ እጠብቃለሁ። የደብዳቤው የአፃፃፍ ስልት ከጉዳዩ ጋር አግባብነት ያለው አንድ ነገር አስታውሶኛል። በደብዳቤው ላይ «የሚወቀሱትም እርስዎ ብቻ ነዎት» የሚል አባባል አለ። የማስፈራራት አነጋገር እንደሆነ እርግጠኛ ነኝ። እኔ ከመጣህ እርሱ እንደሚሄድ በመግለፅ ዝቷል። ይህ ዛቻ የሚያመለክተው ታዛዥ እስካልሆነችሁ ድረስ ሁለታችሁንም ጥሎ እንደሚሄድ፣ ወደፒተርስቡርግ ከዛካችሁ በኋላ ወዲያውኑ እንደሚፈንግላችሁ ነው። እርሱ (ወደራዘምኪን እያመለከተ)፣ ወይም ዞሊሞቭ፣ ወይም አንዳችን የፍኔው ቢሆን ኖሮ የሚያስቀይም አይሆንም ወይ?»

ዳንያ ፈካ ብላ ‘እንዲያ አይደለም።’ ስትል ከመለሰች በኋላ የሚከተለውን ተናገረች፡- ‘በጣም ግልፅ በሆነ ሁኔታ መፃፉን ተገንዝቤአለሁ፤ ምክንያቱም የፀሀፊነት ልምድ ብዙም ስለሌለው ነው። ሮዲ - ትክክል ነህ። እንዲህ ይፅፋል ብዬ አልጠበቅሁም ነበር።’

‘የሕግ ዘይቤን የተከተለ አፃፃፍ ነው፤ የሕግ ቋንቋን ሲጠቀሙ ደግሞ ለየት አድርጎ ማቅረብ አይቻልም። ውጤቱ ግን ከአሰባው በላይ ተራ ሆኖ ነው የተገኘው። የግዴታ ግልፅ የማድርግላችሁ ጉዳይ አለ። ስሜን የሚያጠፋና ቅር የሚያሰኝ አባባል ሰፍሯል። ትናንት ማታ ገንዘቡን በሳንባ ነቀርሳ ለተለከፈችና ባሏ ለሞተባት ሀዘንተኛ ሴት የሰጡት «ለቀብር የሚውል በሚል ሰብብ» ሳይሆን ለቀብሩ እንዲከፈል በማለት ነው። እርሱ እንዳለው «ለጋጠወጥ» ወጣት ሴት (በሕይወቴ ለመጀመሪያ ጊዜ ያየኋት ትናንት ነው።) ሳይሆን ባሏን በሞት ለተነጠቀች ሴት ነበር ገንዘቡን የሰጡት። ይሄ ሁሉ የሚያስገንዝብኝ ስሜን ለማጥፋትና በመካከላችን ተንኮል ለማድራት ቆርጦ መነሳቱን ነው። የሕግ ዘይቤን ተከትሎ የቀረበ ነው - ይህም ሲባል ተራ ጉጉት ያልተለየው ርካሽ አላማ ይዟል ማለት ነው። ብልጥ እንደሆነ አያጠራጥርም፤ ብልጠት ብቻውን ግን በቂ አይደለም። ይሄ ሁሉ ምን አይነት ሰው እንደሆነ የሚያሳይ ነው - ዳንያን በጣም ያከብራታል ብዬ አልገምትም። በአለም ላይ ደስ ብሎሽ እንድትኖሪ ከልብ ስለምመኝ እንደማስጠንቀቂያ ነው የምገግርሽ።’

ዳንያ ምንም መልስ አልሰጠችም፤ የራሷን አቋም ወስዳ እስኪመሸላት ድረስ ብቻ ነበር የምትጠብቀው።

በአዲስና የቢዝነስ ጠባይ ባለው አነጋገሩ ከመቼውም ጊዜ ይበልጥ የተረበሸችው እናት 'ታዲያ ሮዲ - ምን ወሰንን?

'ስትል ጠየቀች።

'«ውሳኔ» ስትይ ምን ማለትሽ ነው?

'በዛሬው ምሽት አንተ ከእኛ ጋር እንድትሆን እንደማይፈልግና የምትመጣም ከሆነ እንደሚሄድ ሚስተር ሉዚን ገልጾአል። እንዴት ነው ታዲያ፤ ትመጣለህ ወይ?

'የሉዚን እንዲህ አይነት ጥያቄ ሁለታችሁንም ቅር እስካላሰኘ ድረስ መወሰን የእናንተ ፋንታ ነው። ከእናንተ ቃል አልወጣም።' ሲል ግልፅ አድርጎ ተናገረ።

'ዳንያ ቀደም ብላ ወስናለች፤ እኔም በውሳኔዋ እስማማለሁ።' በማለት እናትዋው ፈጥና ሀሳቧን ገለፀች።

'በዛሬው ውይይት ላይ እንድትገኝ እጠይቅሁለሁ፤ ትገኛለህ ወይ? አለች ዳንያ።

'አዎን እገኛለሁ።'

ወደራዙምኪን እያመለከተች 'አንተም ከምሽቱ ሁለት ሰአት ብትመጣ ደስታውን አልችለውም። እማዬ ሚስተር ራዙምኪንንም ጋብጥላለሁ ስትል ዳንያ ተናገረች።

'ጥሩ ነው እንጂ! ለመገኘት በመወሰናችሁ በጣም ተደስቻለሁ። ጭንቀቴ ሁሉ ተቃሎልኛል። ማስመሰልና ውሸት መናገር እጠላለሁ። እውነቱን ተናግሮ እመሸበት ማደር ይሻላል። ሚስተር ሉዚን ወደደም ጠላም ሐቁን መቀበል አለበት!' አለች እናትዬዋ።

በዚያኑ ሰዓት በሩ በዝግታ ተከፈተና ክፍሉን በፍርሀት የምትቃኝ አንዲት ልጃገረድ ገባች። ሁሉም በመገረምና በጉጉት ተመለከቷት። መጀመሪያ ላይ ራስኮልኒኮቭም አላወቃትም። ሶንያ ማርሜላዶቭ ነበረች። ትናንት ምሽት ላይ በተወሰነ ወቅት ላይ፤ በተወሰነ አካባቢ፤ የተወሰነ ልብስ ደርባ የተመለከታት በመሆኑ አእምሮው ውስጥ የቀረፀችበት የተለየ ትውስታ ነበር። አሁን ሲያያት ግን እንደነገሩ የለበሰች ጭምት፤ የፍርሀት ፊት በመጠኑ ቢታይባትም የፈካችና በሚገባ ተኮትኩታ ያደገች፤ እድሜዋ ያልገፋ ሕፃን ሆና አገኛት። አልባሌ - የቤት ለቤት ቀሚስና አሮጌ ባርኔጣ ብታደርግም ቅሉ ቀላል ጃንጥላም ይዛለች። ባልተጠበቀ ሁኔታ ክፍሉ በሰዎች ተጨናንቆ ስታየው ጭራሹን ግራ ተጋብታ አልተደናገጠችም፤ እንደ ማንኛውም ሕፃን ልጅ ድፍረቱ ስላልነበራት ተመልሳ ለመሄድ ሞከረች።

‘አንቺ ነሽ እንዴ? አለ ራስኮልኒኮቭ በጣም ተገርሞና ግራ ተጋብቶ።

ሉዚን በፃፈላቸው ደብዳቤ ላይ ‘የጋጠ ወጥነት ፀባይ ስላላት ወጣት ሴት እናቴና እህቱ ማወቃቸው ብልጭ አለበት። የሉዚንን የሐሰት አባባል ከማስተባበሉና ልጃገረዷን ለመጀመሪያ ጊዜ ያያት ባለፈው ምሽት መሆኑን ከመግለፁ እርሷው ራሷ ሳይታሰብ ወደክፍሉ ገባች። ‘የጋጠ ወጥነት ፀባይ ያላት የሚለውን አባባል ጭራሽ አለማስተባበሉን አስታወሰ። ይሄ ሁሉ በአእምሮው የተመላለሰው በብዥታና በቅፅበታዊ መልክ ነበር። በቅርበት እየተመለከታት ሲሄድ ግን የዚህች የጭምትና የታጋሽ ፍጡር ታጋሽነት አሳዘነው። ልጃገረዷ ድፍረቱ ስላልነበራት ተመልሳ ለመሄድ እንደሞከረች ልቡ በሀዘን ተነካ።

እንዳትሄድ በአይኑ ምልክት ከሰጣት በኋላ ‘ትመጫለሽ ብዬ ጭራሽ አልጠቅሁም። ተቀመጪ እባክሽ። ሚስሰ ማርሜላዶቭ ልካሽ አይደል የመጣሽው። ከዚያ ሳይሆን ከዚህ ተቀመጪ’ አላት።

ከራስኮልኒኮቭ ሶስት ወንበሮች አንዱን በመያዝ ከበሩ አጠገብ ተቀምጦ የነበረው ራዙምኪን ሶንያን ለማስገባት ሲል ብድግ አለላት። ራስኮልኒኮቭ መጀመሪያ ላይ ዞሲሞቭ ተቀምጦበት የነበረውን ፎቴ ነበር ለመቀመጫ የጋበዘው፤ ፎቴው ግን በጣም የተለመደ ስፍራና እንደአልጋም የሚጠቀምበት መሆኑን እንደተገነዘበ እጁን በፍጥነት ወደራዙምኪን ወንበር አመለከተ።

ራዙምኪን ዞሲሞቭ ከተቀመጠበት ፎቴ ይቀመጥ ዘንድ ‘ከዚህ መቀመጥ ትችላለህ’ አለው።

ሶንያ በፍርሀት ተውጣ ተቀመጠች፤ እየፈራችና እየቸረች ሁለቱን ሴቶች ተመለከተች። ከእነርሱ ጎን ለመቀመጥ እንዴት እንደደፈረች እርሷ ራሷ ለመረዳት አለመቻሏ ግልፅ ነበር። እንደተረዳች ግን በፍርሀት ተውጣ ብድግ አለችና እንዲህ ስትል እየሰባበረች ለራስኮልኒኮቭ ተናገረች።

‘ቶሎ እሄዳለሁ - ይቅርታ ስለረበሽኩዎት። ሚስሰ ማርሜላዶቭ የምትልከው ሌላ ሰው ስለሌለ ነው። ነገ ጥዋት ቀብር ላይ እንዲገኙላትና ከዚያም መልስ ከእኛ ቤት የተዘጋጀውን ጠበል ፃዲቅ እንዲቀምሱላት ጠርታዎታለች። ጥሪዋን አክብረው ከተገኙ ምስጋናዋ የላቀ እንደሚሆን ንገሪ ብላኛለች።’ ስትል ሶንያ በማቅማማት ተናግራ ዝም አለች።

ራስኩልኒኮቭ ከመኝታው እየተነሳና እርሱም እያቅማማ 'የሚቻለኝን ሁሉ አደርጋለሁ።' ሲል ከመለሰ በኋላ 'እባክሽ ተቀመጪ። የምነግርሽ አለኝ። የምትቸኩይ ቢሆን እንኳን ለእኔ ስትይ ጥቂት ደቂቃ መስዋእት አድርጊልኝ።' አላት።

ወንበሩን አመቻችላትና ሶንያ ፍርሀቱና ጭንቀቱ ሳይለቃት እንደገና ተቀመጠች። ሁለቱን ሴቶች ፍርሀት ባልተለየው ሁኔታ ፈጥና ተመለከተችና አንገቷን ደፋች። የራስኩልኒኮቭ የገረጣ ፊት ፈካ፣ ከመቅፅበት አይኖቹ እሳት እየተፋ አበሩ።

'እማዬ - ይህች ልጃገረድ ትናንት በአይኔ ስር በተሽከርካሪ የተገጨውና እኔም አሁን ስነግራችሁ የነበረው ሰው ልጅ ነች።' በማለት ግልጥ አድርጎ ተናገረ።

የራስኩልኒኮቭ እናት ሶንያን በሀዘን አይን ተመለከተቻት። ዳንያ በወንድሟ የተለየ እይታ ግራ ብትጋባም ምስኪኗን ልጅ በአትኩሮት ገመገመቻት። ሶንያ ስለርሷ ሲነገር ቀና አለችና ወዲያውኑ ደግሞ ሀፍረት ይዟት አንገቷን ደፋች።

'ዛሬ ሁሉን ነገር እንዴት እንዳስተካከላችሁት ልጠይቅሽ እፈልጋለሁ። ለምሳሌ ያህል ፖሊስ ችግር አልፈጠረባችሁም?' እያለ ራስኩልኒኮቭ በጥድፊያ አነጋገራት።

'ሁሉም ነገር በሚገባ ተከናውኖአል። የሞቱ መነሻ ግልፅ ስለሆነ ፖሊሶች ችግር አልፈጠሩብንም። የተከራዮቹ ምላስ ብቻ ነው ያስቸገረን።'

'ለምን?'

'አስከሬኑ ብዙ ስለቆየና አሁን ደግሞ በጋ ስለሆነ ሽታ አመጣ፤ ስለዚህ፤ ከሰአት በኋላ ወደመካነ መቃብር ይወስዱትና እስከነገ ድረስ ከቤተሰብያን ይቆያል። መጀመሪያ ላይ እናቴ አልተስማማችበትም ነበር፤ አሁን ግን አስፈላጊ እንደሆነ ተረድታለች።'

'ዛሬ ነዋ ቀብሩ?'

'በነገው እለት በቀብሩ ስነስርዓት እንዲገኙላትና ከዚያ መልስ ጠበል ዓዲቅ ከቤት እንዲቀምሱላት ነው የጠራችዎት።'

'ጠበል ዓዲቅ ተዘጋጅቷል?'

'ጥቂት ነገር ተዘጋጅቷል። ትናንት ሳደረጉልን ርዳታ በጣም እንዳመሰግንዎትም ጠይቃችኋለች። እርስዎ ባይደርሱልን ግን ለስርዓተ ቀብሩ የሚውል ገንዘብ አይኖረንም ነበር።'

ከንፈሮቿና አገጭ በድንገት መንቀጥቀጥ ቢጀምሩም ራሷን ተቆጣጥራ ወዲያውኑ አይኖቿን ሰበረች።

ራስኩልኒኮቭ እያነጋገራት ፊቷን በጥሞና ተመለከተ። ምጥጥ ያለ ትንሽ ፊት ከትንሽ አፍንጫና አገጭ ጋር ታዩት። ውብ አትባልም፤ ሰማያዊ አይኖቿ ግን ደማቅ ናቸው፤ ከአፍታቸው ወጥተው ሲያበሩ ደግሞ ፊቱ ያልተበረዘ የደግ ሰው ገፅታ ስለሚጎናፀፉ ማንንም ትስባለች። ሌላው አይነተኛ ነገር ደግሞ እድሜዋ አስራ ስምንት አመት ቢሆንም ገፅታዋ ከእድሜዋ በታች ነው፤ ትንሽ ልጃገረድ ነው የምትመስለው።

ራስኩልኒኮቭ ውይይቱን ለመቀጠል ጥረት እያደረገ 'ያቺን ገንዘብ በማብቃቃት እንዴት ጠበል ዓድቅ ለመደገስ ሚስስ ማርሚላዶቭ በቃች?'

'ሲል ጠየቀ።

'የሬሳ ሳጥኑ አልባሌ ነው የሚሆነው፤ ሁሉም ነገር ብዙ ወጪ እንዳያስከትል እንደነገሩ ነው የምናደርገው። ሚስስ ማርሚላዶቭና እኔ ትናንት ማታ ሂሳቡን በጥንቃቄ አስልተነው እንደተረዳነው ለጠበል ዓድቅ የሚውል ትንሽ ይተርፈናል። ሚስስ ማርሚላዶቭ ሁሉንም ነገር ለማሟላት በጣም ትፈልጋለች። ያለችውን ሁሉ እሺ ማለት ያስፈልጋል፤ ለእርሷ መቼም ግልግል ነው።...'

‘የምትይው ይገባኛል። ግን ይኛን ከፍል ከፍሌን እንደዚህ የምታይው ለምንድነው? እናቴ ገና አሁን እንደሬሳ ሳትን የጠበበ ነው ብላ ነበር።’

ሶንያ ጎሳ ባለ ድምፅ ሳታስበው ‘ትናንት ማታ ያለዎትን ሁሉ ሰጡን! አለችውና ግራ ተጋብታ አይደን ሰበር አደረገች። ከንፈሯና አገጭ እንደገና መንቀጥቀጥ ጀመሩ። ከመነሻው አንስቶ ራስኮልኒኮቭ የሚኖርበት የድሀ ሰፈር ልቧን ሰብሮት ነበርና አሁን ደግሞ ሳታስበው ከእኛ አመለጣት። የዳንያ አይኖች ደመቅ አሉ፤ የራስኮልኒኮቭ እናት እንኳን ሶንያን በወዳጅነት አይን ተመለከተቻት።

ከመቀመጫዋ እየተነሳች እንዲህ አለች፡- ‘ሮዲ - ዛሬ እራት አብረን እንበላለን። ዳንያ እንሂድ። አንተም - ትንሽ በእግርህ ተንሽራሽረህ መጥተህ ተኛና እረፍት አድርግ፤ ከዚያን በኋላ በተቻለ ፍጥነት መምጣት ነው። እደከምንህ።’

ከተቀመጠበት ተነስቶ እየተንቆራጠጠ ‘አዎ እመጣለሁ።’ እያለ ከመለሰ በኋላ ‘መጀመሪያ ግን አንድ የምሰራው ነገር ይኖራል።’ አለ።

ራዙምኪን ራስኮልኒኮቭን በመደነቅ እየተመለከተ ‘መቼም እራት ብቻህን አትበላም - አይደለም እንዴ?’ ሲል ጮኸ።

‘በርግጥ እመጣለሁ። አንተም ትንሽ ብትቆይ ጥሩ ነው። እማዬ አትፈልጉትም አይደል? ነው ወይስ ከእናንተ ለየሁት?’

‘እኔ ግዴለም! ሚስተር ራዙምኪን ከእኛ ጋር እራት ለመብላት ፈቃደኛ ብትሆን በጣም ደስ ይለናል!’

‘እንዳትቀር እባክህ።’ አለች ዳንያ።

ራዙምኪን ደስ ብሎት ፈገግ እያለ ጎንበስ ብሎ ግብዣውን ተቀበለ። ለትንሽ ጊዜ ሁሉም ዝም አለ።

‘ሮዲ - ደህና ሁን። እ ፊቧር ማለቴ ነው። «ደህና ሁኑ» ማለት አልወድም። ናስታሲያ ደህና ሁኒ! አልወድም እያልኩ ደህና ሁኒ እላለሁ!’

የራስኮልኒኮቭ እናት ሶንያን ደህና ሁኒ ለማለት ፈልጋ አንደበቷን እንቢ አላትና ፈጥና ከከፍሉ ወጣች።

ዳንያ እናቷን ተከትላ ከከፍሉ ስትወጣ ለሶንያ ትህትናና ትኩረት የተመላበት ሰላምታ ሰጥታ አለፈች። ሶንያ በጣም ተገርማ ወዲያውኑ ፈራ ተባ ስትል አፀፋውን መለሰች። የዳንያ ትህትናና ትኩረት የሚያስቃያትና የሚያስተክዛት ይመስል በፊቷ ላይ የጭንቀት ስሜት ይነበባል።

ራስኮልኒኮቭ ከበሩ ደጃፍ ላይ ሆኖ ‘ዳንያ ደህና ሁኒ! ጨብጪኝ እንጂ!’ ሲል ጮኸ።

ዳንያ መለስ ብላ በእህትነት አይን እያየችው ‘ጨብጪህ ነበር እኮ! ረሳኸው እንዴ?’ በማለት መለሰች።

‘ግዴለም እንደገና ጨብጪኝ!’

ጠበቅ አድርጎ ጨበጣት። ዳንያ ፊቷ አስኪቀላ ድረስ ፈገግታ ሰጠችው፤ ወዲያውኑ እጇን መንጭቃ እናቷን እየተከተለች ከነፈች። በሆነ ምክንያት በጣም እየተደሰተች።

ወደከፍሉ እየተመለሰና ሶንያን በፈገግታ እየተመለከታት ‘እስቲ ይሁን! እስቲ የሞቀትን ነፍስ ይማር! ኗሪውማ አሁንም ኑሮ ይጠብቀዋል! አይደለም እንዴ? -’ አለ።

ሶንያ በድንገት የፈካውን ፊቱን በመገረም ተመለከተች፤ በዚህ ስሜት ላይ እያለች አባቷ ስለርሷ የነገረው ሁሉ ተገለጠለት።

*

የራስኩልኒኮቭ እናት ከመንገድ እንደደረሰች 'ደስ ብሎኝ ነው የወጣሁት። እንዴት እንደቀለለኝ ልነግርሽ አልችልም። ትናንት ባቡር ውስጥ ሁሉም ነገር ያስደስተኛል ብዬ እያብዘኩ አልነበረም የተጓዝኩት' አለች።

'እማዬ - አሁንም ቢሆን በጣም አሞታል እላለሁ። አይታይሽም እንዴት ምናልባትም ስለእኛ መጨነቁ ይሆናል የሚያስተክዘው። ፍትሐዊ ሆነን ይቅር ለማለት መቻል አለብን።'

'አንቺ በተለይ ፍትሐዊ አልነበርሽም። ነበርሽ ወይ? ዳንያ - ሁለታችሁንም አዳምጫለሁ! በመልክ ብቻ ሳይሆን በጠባይም አንድ ናችሁ። ሁለታችሁም ትጨነቃላችሁ፤ ሁለታችሁም በቀላሉ በስሜት ውስጥ በመዘፈቅ፤ በቀላሉ ትበላጩላችሁ፤ ኩሩ ናችሁናም፤ በቀላሉ ትላላታላችሁ። ዳንያ - ራሱን ወዳድ ነው ብዬ አላምንም፤ አንቺስ እንዴት ታይዋለሽ? ዛሬ ማታ የሚጠብቀንን ሳስብ ደግሞ ልቤ ይክዳኛል።' ስትል እናትየው በስሜት ተናገረች።

'እማዬ - አትጨነቁ። የሚሆነው ይሆናል።'

'ያለንበትን አስከፊ ሁኔታ እስቲ አስቢው! ሚስተር ሉዚን አንቺን ለማግባት የገባውን ስምምነት ቢያፈርስስ?' በማለት ምስኪኗ እናት ሳታሰበው አመለጣት።

'ከአፈረሰማ ሳይውል ሳያድር አሁኑኑ ማንነቱን አሳየ ማለት ነው።' ስትል ዳንያ እቅጩን በምሬት መለሰች።

እናትየው ወሬውን ለመቀየር በመጣደፍ እንዲህ አለች፡- 'አሁን መውጣታችን ጥሩ ነገር ነው። ስለምንጦጦ ወደሆነ ቦታ ለመሄድ ተጣድሮአል። እስቲ ወጣ ብሎ ንፋስ ያግኝ። ያለበት ክፍል እንደምድጃ የታፈነ ነው። ዳሩ እዚህ ከተማ ግን ንፁህ አየር ከየት ይገኛል? መንገዱም ቢሆን መስኮቱ እንደተዘጋ ቤት የሚቆጠር ነው። አበስ ገበርኩ፤ ድንቄም ከተማ! ሽረ የእኔ ልጅ - ከመንገድ ውጪ። የሆነ ነገር ስለተሸከሙ ከመሬት ነው የሚዘርፉሽ። ለካስ የተሸከሙት ፒያኖ ነው! እንዴት ነው ደግሞ የሚገፉት! ያቺ ወጣት ሴትም አስፈርታኛለች።'

'የቷ ነች ደግሞ እማዬ?'

'ሶንያ ነቻ። አሁን ከዚያ የነበረችው ሴት።'

'ለምን?'

'እንዲያው መጥፎ ስሜት ተሰምቶኛል። ብታምኝም ባታምኝም ገና ወደክፍሉ እንደገባች የችግሩ ሁሉ ጦስ እርሷ ነች ብዬ ራሴን አሳምኛለሁ።'

'እንደዚያ አይነት አይደለችም! መጥፎ ስሜት የቋጠርሽው ያለበታው ነው! ለመጀመሪያ ጊዜ ያያት ትናንት ማታ ነው! ወደክፍሉ ስትገባ እንኳን አላወቃትም ነበር።' ስትል ዳንያ ከመከፋት ጭምር ትናገረች።

'ቆይ ለማየት ያብቃሽ! በጣም ነው ያሳስበችኝ። እንዴት እንዳስፈራችኝ ልነግርሽ አልችልም። እርሱ ሲያስተዋውቃት በእነዚያ አይኖቿ አፈጠጠችብኝ። ወንበሬ ላይ መቀመጥ ሁሉ አቅቶኝ ነበር። ልቋቋመው የማልችለው ነገር ቢኖር ሚስተር ሉዚን

በሰርሷ እንደዚያ ፅፎችን ለእኛና ለአንቺ በቃል ሊገልፃት የሞከረ እንደሆነ ነው! በቀጥተኛ ስር አድርገዋለች ግለት ካልሆነ በስተቀር ሌላ ምን ሊሆን ይችላል?

‘የፈለገውን በፅፍ ምን ያመጣል? በእኛም ላይ ተወርቷል! ተፅፎአል:: አይደለም እንደ? ያን ጉዳይ ረሳሽው? በጣም ጥሩ ልጃገረድ እንደሆነች እርግጠኛ ነኝ! ሌላው የምታወራው ሁሉ ፍሬ ከርስኪ ነው::’

‘ከርሷ አንፃር ሲታይ ትከክል ነሽ::’

‘ሚስተር ሉዚን እንደሆነ የሚያስጠላ ከይሲ ሽማግሌ ነው::’ ስትል ዳንያ በአንድ ጊዜ ገፈለች::

እናቷም ከው ብላ ስትቀር ውይይቱም በዚያው አበቃ::

*

ራስኮልኒኮቭ ራዘምኪንን ወደመስኮቱ እየወሰደ ‘ይሄውልህ - ለእኔ እንድታደርግልኝ የምፈልገው አንድ ነገር ነው’ አለው::

ሶንያ ከመቀመጫዋ ተነስታ እንደመሰናበት እያለች ‘ታዲያ እንደሚመጡ ለሚሰኝ ማርሜላዩቭ ሳረጋገጥላት:: በማለት ፈጥና ተናገረች::

‘ሶንያ - ቆይ ትንሽ:: ምንም ምስጢር ስለሌለን ችግር አልፈጠርሽብንም:: አሁን ትንሽ ሳናገርህ እፈልጋለሁ::’ እያለ ወደራዘምኪን ፊትን መለጠፍ የተምታታበት ይመስል ዝም አለ:: ‘ያን ሰው - ማን ነው ስሙ - ፖርፊሪን ታውቀዋለህ እንደ?’

‘እንዴታ! ዘመዴ እኮ ነው:: ለምን ትጠይቀኛለህ?’ አለው በመገረም::

‘አየህ - ያን ጉዳይ ማለቴ ትናንት ሲታወራው የነበረውን የገድያ ጉዳይ በመከታተል ላይ ይገኛል ብዬ እገምታለሁ::’

ትክ ብሎ እየተመለከተው ‘አዎ’ አለ::

‘የአርጊቷን ደግሞች ቃል እየተቀበለ ነበር: አይደለም እንደ? ወደ ፒተርስቡርግ ስሄድ አሁኑ የሰጠችንን ቀለበትና የአባቴን የብር ሰአት አስይገፍ ገንዘብ ተበድራ ነበር:: ዋጋቸው ከአምስት ወይም ከስድስት ሩብል ባይበልጥም ልዩ ጥምት የምሰጣቸው ናቸው:: በተለይ ሰአቱ እንዳይጠፋብኝ አፈልጋለሁ:: ስለዳንያ ሰአት ባወራዝበት ጊዜ እናቴ ሰአትህን አሳየኝ ትላለች ብዬ ሰገፍ ነበር:: ከአባቴ ሀብት የቀረን ሰአቱ ብቻ ነው:: ጠፍቷል ከተባለ ሕመም ላይ ትወድቃለች:: የሴቶችን ነገር ታውቀዋለህና እባክህ ምን እንደማድርግ ነገረኝ:: ለፖሊስ ማመልከት እንደሚኖርብኝ አውቃለሁ! በቀጥታ ፖርፊሪንን ባኑጋግር ግን የተሻለ አይመስልህም? ጉዳዩ ቶሎ ቢያልቅልኝ ደስ ይለኛል:: ከእራት በፊት እናቴ እንደምትጠይቀኝ እርግጠኛ ነኝ::’

‘ለፖሊስ ሳይሆን ለፖርፊሪ ለማመልከት በመወሰንህ በጣም ደስ ብሎኛል! ታዲያ ጊዜ ለምን ይባክናል? አሁኑኑ እንሂድ:: የጥቂት ደቂቃ መንገድ ነው:: እርግጠኛ ነኝ እናገኘዋለን::’ ቢል ራዘምኪን ባልተለመደ ስሜት ተመስጦ ተናገረ::

‘ጥሩ ነው እንሂድ::’

‘አንተን ማገገር በጣም ያስደስተዋል:: በተለያየ ጊዜ ስለአንተ ብዙ አጫውቼዋለሁ:: ትናንት እንኳን ሳይቀር:: እንሂድ! አርጊቷን ታውቃታለህ? አሁን ነው የገዛች! ሁሉም ነገር በግሩም ሁኔታ ገልጻል እያለ ነው! ሚስት ማን ነበረች? ረሳሁ::’

‘ሶንያ - በጣም ጥሩ ጓደኛዬ ነው::’ እያለ ራስኮልኒኮቭ ተናገረ::

ሶንያ ራዘምኪንን ሳትመለከትና ከመቼውም ጊዜ ይበልጥ ሀፍረት እየተሰገገገ ‘አሁን የምትሄዱ ከሆነ’ በማለት ጀመረች::

‘ሁላችንም እንሂድ! ሶንያ የመኖሪያ አድራሻችሁን ከነገርሽኝ ዛሬ መጥቼ እጠይቃችኋለሁ።’ ሲል ራስኩልኒኮቭ ወሰነ።

ከመዋከብ ይልቅ የሚጣደፍ ይመስላል፤ አይን ለአይን አልተያዩም። ሶንያ አድራሻዋን ሰጠችና እንደበፊቱ ሁሉ አፈረች። ሁሉም አብረው ወጡ።

ደረጃውን ሲወርዱ ራዙምኪን እየተከተላቸው ‘በርህን አትዘጋም እንዴ?’ ሲል ጠየቀ።

‘አልዘጋም! እንደእውነቱ ከሆነ ሳለፉት ሁለት አመታት ቁልፍ ለማበጀት ሳስብ ቆይቻለሁ።’ በማለት እንደቀልድ ከተናገረ በኋላ ‘የሚሰረቅ እቃ ስለሌላቸው በራቸውን በቁልፍ የማይዘጉ ሰዎች የተባረኩ ናቸው!’ እያለና እየሳቀ ለሶንያ አዋያት።

መንገድ ላይ ከዋናው በር አጠገብ ቆሙ። የተለየ ነገር ሊነግራት እንደፈለገ ሰው ሀሳቡን ከመቅፅበት በመለወጥ ‘ሶንያ - ወደቀኝ ነው የምትሂጃው አይደል? በነገራችን ላይ እንዴት አገኘሽን?’ አላት። የሚያባብሉ ደማቅ አይኖቿን በአይኑ ለመጥለፍ እየፈለገ ሳይሳካለት ቆይቷል።

‘ትናንት እኮ አድራሻዎን ለፖልያ ሰጥተዋታል!’

‘ፖልያ? አዎ ትንሿ ፖልያ! እህትሽ አይደለች? ለካስ አድራሻዬን ሰጥቻታለሁ?’

‘ረስተውታል እንዴ?’

‘አሁን አስታወስኩ።’

‘አባቴ ስለእርስዎ ነግሮኝ ነበር፤ በወቅቱ ግን ስምዎን አልነገረኝም ነበር። ትናንት ስምዎን አውቄ ስለነበር ከዚህ እንደደረሰኩ ሚስተር ራስኩልኒኮቭ የት ነው የሚኖሩት ብዬ ጠየቅሁ። እርስዎም እንደእኛ ክፍል ተከራይተው መኖርዎን አላውቅም ነበር። ደሀና ሁኑ። ለእናቴም እነግራታለሁ።...’

በመጨረሻ ለመሄድ በመብቃቷ ተደሰተች፤ በአፋጣኝ ከእይታቸው ለመውጣት፤ ሃያ ሚትር ያህል ተጉዛ ወደቀኝ ለመታጠፍና ብቻዋን ለመሆን ተጣድፋ አቀርቅራ ሄደች። ማንንም ሳታይና ምንም ነገር ሳታስተውል በአፋጣኝ ወደቤቷ ለመገሰገስ ፈለገች። እያንዳንዱን ቃልና እያንዳንዱን ዝርዝር እያሰላሰለች ነገደች። እንዲህ አይነት ነገር ከዚህ ቀደም ገጥሟት አያውቅም ነበር! ሊገባት ያልቻለ ብሽያጭ ለበት አዲስ አለም ታያት። የዚያን እለት ጧት፤ ምናልባትም ሳይውል ሳያድር ራስኩልኒኮቭ ሊጠይቃት እንዳሰበ በድንገት አስታወሰች።

የሆነ ሰው የምትማፀን ይመስል በፍርሀት እንደሚርበተበት ሕፃን ልቧ እየተጨነቀ ‘ዛሬ እንኳን አይሆንም! አምላኬ አውጣኝ! ያቺን ክፍል ሊያያት!’ በማለት አጉረመረመች።

በዚያን ወቅት ሆን ብሎ ይከታተላት የነበረ አንድ ሰው መኖሩን ልብ አላደረገችም። ከራስኩልኒኮቭ ቤት ወጥታ ከዋናው በር አጠገብ ከቆመችበት ጊዜ አንስቶ ይከታተላት ነበር። ሶስቱም ማለትም ራስኩልኒኮቭ፤ ራዙምኪንና ሶንያ ከእንግረኛው መንገድ ላይ ቆመው ቃላት ሲለዋወጡ ነበር ያለፋቸው። ‘ከዚህ እንደደረሰኩ ሚስተር ራስኩልኒኮቭ የት ነው የሚኖሩት ብዬ ጠየቅሁ።’ በማለት ሶንያ የተናገረችውን ቀብ እንዳደረገ ባሰበበት ለመግፋት በድንገት እድል አገኘ። ሶስቱንም በተለይም ሶንያ ታናግረው የነበረችውን ራስኩልኒኮቭ ፈጠንና ተኮር አድርጎ ተመለከተ። ከዚያን በኋላ የመኖሪያ ቤቶቹን ቃኝት አድርጎ በእእምሮው ሳላቸው። ይሄን ሁሉ ያደርግ የነበረው

ከመቅፅበት ነበር፤ ከአለፋቸው በኋላ የሆነ ሰው የሚጠብቅ ይመስል እየተዘናና ቀስ ብሎ ተጓዘ። ሶንያን ይጠብቃት ነበር። እንደተለያዩ በመመልከቱ ሶንያ ወዲያውኑ ወደቤቷ እንደምትሄድ ተገነዘበ።

‘ግን የት ነው የምትኖረው? ይሄን መልክ የሆነ ቦታ አይቼዋለሁ። ማወቅ አለብኝ።’ ሲል የሶንያን ፊት በማሰላሰል አሰበ።

ከመታጠፊያው እንደደረሰ ተሻገረና የመንገዱን ሌላ አቅጣጫ ያዘ፤ ዞር ብሎ ሲያይ ሶንያ ምንም ነገር ሳታስተውል ያንኑ መንገድ ይዛ እንደምትመጣ ተመለከተ። በዚያው መንገድ ታጠፈች። አይኑን ሳይነቅል ተከተላት፤ ሀምሳ ሜትር ያህል እንደዚያ ከተጓዘ በኋላ መንገዱን ተሻግሮ ሶንያ ላይ ደረሰባትና በአምስት ሜትር ርቀት ይከተላት ገባ።

ሰውየው ወደሀምሳ አመት የሚጠጋው ነው፤ ከመካከለኛ ቁመት በላይ ሆኖ ወፊር ያለ ነው፤ ያልተመጣጠኑ ሰፋፊ ትከሻዎቹም ከሞላ ጎደል ጎበጥ አድርገውታል። የለበሳቸው በደንብ የተሰፉ ዘመናዊ ልብሶች ሀብታም አስመስለውታል። አንድ እርምጃ በተጓዘ ቁጥር የሚመረኮዝበት ጥሩ ከዘራ ይዟል፤ የእጅ ጓንቲዎቹ ሲበዛ ንፁሕ ናቸው። ጉንጮቹ ላይ ከተሰኩት ትላልቅ አገጮቹ ጋር ደስ የሚያሰኝ ሰፊ ፊት ባለቤት ሲሆን አዲስ ገፅታው ለፒተርስቡርግ ያልተለመደ ነው። አሁን ድረስ ጥቅጥቅ ያለው ውብ ፀጉሩ ሽበት ጣል ጣል አድርጎበታል፤ የተንዠረገገው ፂሙ ከፀጉሩ ይበልጥ ሽብቷል። አይኖቹ ሰማያዊና ሰርሰረው የሚያነጣጥሩ ናቸው። ከንፊሮቹ እንደሳንባ የቀሉ ናቸው። በአጠቃላይ ለመግለፅ ያህል በሚገባ ራሱን የጠበቀና ሲያዩት ከእድሜው በታች የሚገመት ነው።

ሶንያ የቦዩን መዳረሻ እንደዘለቀች ብቻቸውን ከእግረኛው መንገድ ላይ ተገናኙ። ልብ ብሎ እንዳያትም የተከዘችና ሀሳቧ የተበታተነባት መሆኑን ተገነዘበ። ሶንያ ዋናውን በር አልፋ ወደቤቷ አቀናች። እርሱም እየተገረመ ተከተላት። ወደክፍሏ የሚወስደውን ደረጃ ለመያዝ ወደቀኝ ታጠፈችና ጉዞዋን ቀጠለች። የማይታወቀው ሽጋ ሰው ‘አረ ገና!’ እያለ አጉረመረመና እየተከተላት ደረጃውን ወጣ። በዚያን ጊዜ ነበር ሶንያ ልብ ብላ ያስተዋለችው። ከሶስተኛ ፎቅ ደርሳና ወደ ኮሪደሩ ታጥፋ ቁጥር ዘጠኝ የሚል ፅሁፍ ያለበትን በር መጥሪያ ስትጫን እርሱም በአምስት ሜትር ርቀት ላይ የሚገኘውን የቁጥር ስምንት በር መጥሪያ ተጫነ።

ሶንያን እየተመለከተና እየሳቀ ‘ለካስ ከልብስ ሰፊው ጋር ነው የምትኖረው! ትናንት ሰደሪያ አስተካክሎልኛል። እኔ ጎረቤትሽ ነኝ። ምን አይነት አጋጣሚ ነው!’ አላት።

ሶንያ በአትኩሮት ተመለከተችው።

‘ጎረቤቶች ነን! ወደከተማ የመጣሁት ገና ከትናንት በስቲያ ነው። ለጊዜው ደህና ሁኚ።’ አላት በጎላ የወዳጅነት ድምፅ።

ሶንያ መልስ አልሰጠችም። በሩ ተከፈተላትና ፈጥና ገባች። በሆነ ምክንያት ሀፍረት ተሰማት፤ ፍርሀትም ጭምር።

*

ወደፖርፊሪ ቤት ሲጓዙ ራዙምኪን በጣም ተደስቷል።

‘ወዳጄ ልቤ - በጣም ግሩም ነው! በጣም ደስ ብሎኛል!’ እያለ ደጋግሞ ተናገረ።

‘ምንድነው ያስደሰተህ?’ በማለት ራስኩልኒኮቭ ሀሳቡን ሰነዘረ።

‘አየኸው - ለአሮጊቷ አንተም እቃ ማስያዝህን አላውቅም ነበር። መቼ ነበር ይሄ የሆነው? መቼ ነው ከእርሷ ዘንድ የነበርከው?’

‘ምን አይነቱ ቁል ነህ!’

ራስኩልኒኮቭ እንደማስታወሰ ብሎ ቆም ካለ በኋላ ‘መቼ ነበር? ከመገደሏ ከሁለት ወይም ከሶስት ቀን በፊት መሆን አለበት። ግን የምለውን እንድትረዳኝ። በደረሰብኝ በዚያ የመንፈስ መረበሽ የተነሳ ያለኝ በሳንቲም የሚቆጠር አንድ ሩብል የማይሞላ ስለሆነ በአሁኑ ሰአት ያስያዝኩትን ከፍሌ ዕቃ መውሰድ አልቻልኩም።’ እያለ ለእቃዎቹ ልዩ አክብሮት በማሳየት ስልት ፈጥሮ ተናገረ።

‘መረበሽ’ በሚለው ቃል ላይ ልዩ አፅንኦት አደረገ።

‘አዎ - አዎ - አዎ’ በማለት ራዙምኪን በሆነ ምክንያት ለመስማማት ከተጣደፈ በኋላ እንዲህ ሲል ተናገረ። ‘በዚያን ጊዜ ተደናግጦህ የነበረው ለዚህ ነውና። መንፈስህ ተረብሾ ሳለ ስለቀለበትና ሀብል ታወራ ነበር። አሁን ሁሉም ነገር ግልፅ ሆነልኝ።’

‘ወይ አምላኬ! እንዴት እንደዚህ አሰብ! ሰውየው ሊያምነኝ ዝግጁ ከመሆኑም በላይ ስለቀለበት የማውራቴ ምክንያቱ ታውቋል ብሎ በጣም ተደስቶአል! በነገሩ ተማርከዋል!’

‘ከቤት ይኖራል ወይ?’ ሲል በጎላ ድምፅ ጠየቀ።

‘ይኖራል! ግሩም ሰው ነው። ልታይ አይደለም። እርግጥ ትንሽ ወልጋዳ ብጤ ነው። ይሄን ስልህ ሕይወትን የሚወድ ሰው ቢሆንም ወልጋዳነቱ ከሌላ አንፃር ነው ማለቱ ነው። ብልህ እንጂ ቁል አይደለም። ነገሮችን ግን በተለየ መንገድ ነው የሚመለከተው። ተጠራጣሪ ከመሆኑም በላይ ራሱን ይወዳል። ሊያጭበረብርህ ሳይሆን በቀላሉ ሊያግባባህ ይፈልጋል። በማቴሪያላዊ ማስረጃ ላይ የተመሰረቱ የቀድሞ ስልቶችን ያምንባቸዋል። ስራውን ግን በደንብ ያውቃል። ባለፈው አመት በአንድ ፍንጭ ላይ ብቻ ተመስርቶ የተፈፀመውን ግድያ ደርሶበታል!’ ሲል ራዙምኪን በፍጥነት መለሰ።

‘ግን እኔን ለማግኘት ለምን በጣም ይፈልጋል?’

‘እንደዚያ ማለቱ እኮ አይደለም። ከታመምክ ጊዜ ጀምሮ ስለአንተ ብዙ እነግረው ነበር። ከማጫውተው ሁሉ ተነስቶ የሕግ ተማሪ እንደነበርክና በችግር ምክንያት የዩኒቨርሲቲ ትምህርትህን እንዳቋረጥክ ሲረዳ ሁኔታው እጅግ አሳዛኝ መሆኑን ገልጾልኛል። ስለዚህ ነው ከውሳኔ ላይ የደረስኩት! ይሄ ብቻ ሳይሆን ሁሉንም ነገር ሳገናዝበው ትናንት ማታ ሰከሬ ወደቤት ስንሄድ ብዙ ቀባጥሬአለሁ! አንተም እንደማታጋንነው ተስፋ አደርጋለሁ።’

‘ወዴት ነው እያመራህ ያለኸው? እንደ እብድ ይቆጥሩኛል ወይ? እብድም ሆኔ ሊሆን ይችላል።’ አለና ደረቅ ሳቅ ሳቅ።

‘ሰከሬ ስለነበርኩ ያልኩት ሁሉ (ሌላውም ነገር ሁሉ) ከቀምነገር አይገባም።’

‘ለምኑ ነው ይቅር በሉኝ? በጣም ነው የተንሸገሸኩት!’ ሲል ራስኩልኒኮቭ በምሬት ተናገረ። በከፊል ግን እያስመሳለ ነበር።

‘አውቃለሁ እኮ። ይገባኛል። ስለዚህ ማውራት እንኳን ያሳፍረኛል።’

‘የሚያሳፍርህ እስከሆነ ድረስ ለምን ታወራለህ?’

በሁለቱም ዘንድ ዝምታ ሰፈነ። ራዙምኪን ፍንክንክ ብሎ ነበር። ራስኩልኒኮቭ ደግሞ ፍንክንክ ማለቱን በጥላቻ አይን አይቶታል። ስለፖርፊሪ ራዙምኪን ከደቂቃ በፊት የተናገረውም አሳስቦታል።

‘እርሱንም ቢሆን አወድሰዋለሁ። እንደዚያ ማድረግ የሚጠበቅ ነው። ምንም አለማድረግ በይበልጥ አግባብነት ይኖረዋል። እኛን አጣጥፎ መቀመጥም ጥንቃቄ የሚጠይቅ ነው! ስለሁኔታው ያለኝን ስሜት ማሳወቁ አይጠበቅም። እንደሁኔታው ማየት ያስፈልጋል፤ ወደዚያ መሄድ ብልህነት ወይም ጅልነት እንደሆነ አሁን ልንደርስበት ነው። አይዋለም የድመት አፍንጫ ታሽታለች። ልቤ ክፉኛ ይመታል - ምን አይነት ጣጣ ነው!’ እያለ ፊቱን አገርጥቶ አሰላለ።

‘ከዚህ ከግራጫ ቤት ነው’ ሲል ራዙምኪን ተናገረ።

‘ዋናው ነጥብ ትናንት ከአሮጊቷ ቤት ሆኜ ስለደሙ መጠየቄን ፖርፌሪ ያውቅ እንደሆነ መረዳቱ ነው። ገና እንደገባሁ ከፊቱ ላይ አነበዋለሁ። ጥፋ ብሎኝም ከሆነ እደርስበታለሁ።’

የብልጣ ብልጥ ፈገግታ እያሳየ በድንገት ወደ ራዙምኪን ዞር ብሎ ‘ዛሬ ጧት በጣም ስሜት ውስጥ ገብተህ ነበር። ልክ ነኝ ወይ?’ አለው።

‘አረ በጭራሽ። የምን ስሜት አመጣህብኝ?’

‘ወዳጄ ልቤ-ልታታልለኝ አትሞክር። በገህድ የሚታይ ነበር። ከዚህ ቀደም አድርገኸው የማታውቀውን ከወንበሩ ጠርዝ ላይ ተቀምጦህ ዝም ብለህ ትቀነጠነጥ ነበር። እንዴ ስትከፋ ሌላ ጊዜ ስትፍለቀለቅ ነበር። በተለይ እራት ስትጋበዝ ፊትህ እንደቲማቲም ቀልቶ ነበር።’

‘ጭራሽ አይደለም! ፍሬከርስኪ ነው! ምንድነው የምታወራው?’

‘ለምንድነው እንደትምህርት ቤት ሕፃን ድክድክ የምትለው? ይኼው አሁን ፊቱ ቀላ!’

‘ምን አይነት አሳማ እንደሆንክ ነው የሚያሳየው!’

‘ለምን ታፍራለህ? ዛሬ እነግርብሀለሁ። ቂ - ቂ - ቂ! እናቴንም ሌላውንም ያስቃል!’

‘እየውልህ! ይሄ ቀልድ አይደለም። ምንድነው የምትነግራቸው? ምን አይነቱ አሳማ ነህ!’ እያለ ግራ ተጋብቶና በድንጋጤ ክው ብሎ ተናገረ።

‘እንዴት እንደተሰማማህ ታውቃለህ! የፀደይ አበባ መስለህል! ታላቁ ሮማኦ! የዛሬው ንፅህናህ ደግሞ ሌላ ነው! የጣቶችህን ጥፍሮችም ከርክመህል! አይደል እንዴ? ከዚህ በፊት መቼ እንዲህ ተለምዶ ነበር? የፀጉር ቅባትም ተቀብተህል! ኅንበስ በልና እስቲ ይሸተት!’

‘አሳማ!’

ራስኮልኒኮቭ ራሱን መቆጣጠር እስኪያቅተው ድረስ በሳቅ ጦሽ አለ። የፈለገውም ያን ነበር። እየሳቀ መግባቱን ከውስጥ ያሉት የሚሰሙ ከመሆናቸውም በላይ ከመግቢያው ላይ ሆኖ ይንከተክት ነበር።

‘ከዚህ ከደረሰን ዝምቦል - አለበለዚያ እገድልሀለሁ!’ በማለት ራዙምኪን የራስኮልኒኮቭን ትከሻ ጨምድዶ ይዞ አስጠነቀቀው።

ራስኩልኒኩቭ ወደክፍሉ እየገባ ነበር። ሳቀን ለመቆጣጠር መሞከሩ እያስታወቀበት ነበር የገባው። ራዙምኪን ተቆጥቶና ፊቱን ፍም አስመስሎ ተንደርድር ተከተለው። ከፊቱና ከአቋሙ ተነስቶ ራስኩልኒኩቭ እንዴት ይስቅ እንደነበር መረዳት አያዳግትም። ገና ያልተዋወቀው ራስኩልኒኩቭ ከክፍሉ መሀል ላይ ሆኖ በጥሞና ይመለከታቸው ለነበረው የእንግዳ ተቀባይ እጅ ነሳ። ሳቀን ለመዋጥ ራሱን የማስተዋወቂያ ሁለት ወይም ሶስት ቃላት ለመሰንዘር እየሞከረ እጁን ዘርግቶ ፖርፊሪን ጨበጠው። ሳቀን ተቆጣጥሮ መረጋጋት እንደታየበት ራዙምኪንን ተመለከተና ራሱን መቆጣጠር አቃተው። ሳቀን ለመቆጣጠር በሞከረ ቁጥር እንደእንፋሎት እየገነፈለ ይወጣ ጀመር። ለዚህ 'ከልብ የመነጨ' ሳቅ አፀፋ ይሆን ዘንድ ራዙምኪን ያላይ የነበረው ቁጣ የአካባቢውን ገፅታ አደመቀው። ራዙምኪን ሆን ብሎ ይህን ገፅታ የሚያደምቅ መስሎ ታየ።

በእጁ ባዶ ብርጭቆ ያለበትን ክብ ጠረጴዛ እየደበደበ 'እረፍ!' ሲል ጮኸበት። ብርጭቆው ከእነጠረጴዛው ወርዶ እምቦጭ አለና የስብርባሪ ድምፅ ተሰማ።

'ጌቶች ስለእቃው እየተጠነቀቃችሁ! የመንግስት ንብረት መሆኑን አስታውሱ!' በማለት ፖርፊሪ እንደቀልድ ተናገረ።

ከውጭ ሆኖ ለሚታዘብ ሰው ሁኔታው እንዲህ ይመስላል፡- ራስኩልኒኩቭ የፖርፊሪን እጅ እንደጨበጠ መሳቀን ቀጥሏል፤ ለረጅም ጊዜ እንደዚያ መቆየቱ ያለውን ጎጂነት ግን ተገንዝቦ ሳቀን የሚገታበትን ትክክለኛ ወቅት ይጠባበቃል። በጠረጴዛው መውደቅና በብርጭቆው መሰበር ጭራሽ ግራ የተጋገው ራዙምኪን በተደበቁ አይኖቹ ስብርባሪዎቹን ገረመመና ተራገመ፤ ብስጭት ብሎና ጀርባውን ሰጥቶ በመቆም ምንም ላያይ ነገር በመስኮት በኩል ተመለከተ። ፖርፊሪ ሳቀ፤ በሳቀ ለመቀጠል ፈቃደኛ ቢሆንም ስለሁኔታው ማብራሪያ እንደሚጠበቅ ግልፅ ነበር። በጥግ በኩል ወንበር ይዞ ተቀምጦ የነበረው ዛምያቶቭ እንግዶቹ እንደገቡ ቆሞ ከንፈሮቹ በፈገገታ የተነሳ ተሳቅቀዋል፤ ሁኔታውን ግን በመገረምና አልፎም በጥርጣሬ፤ ራስኩልኒኩቭንም ህፍረት በተቀላቀለበት እይታ ይቆጣጠራል። ራስኩልኒኩቭ ያልጠበቀውን ዛምያቶቭ በማየቱ ተደናግጧል።

'እዚህ ምን እንደሚያደርግ ማወቅ አለብኝ።' እያለ አሰበ።

በጣም ያፈረ በመምሰል 'በጣም አዝናለሁ።' ሲል ራስኩልኒኩቭ መናገር ጀመረ።

ፖርፊሪ 'ኧረ ምንም አይደል። አንተን በማግኘቱ በጣም ተደስቻለሁ። ወደክፍሉ የገባኸውም ደስ በሚል ሁኔታ ነው።' ካለ በኋላ ወደራዙምኪን እያመለከተ 'ደህና ነህ እንኳን አይለኝም እንዴ?' በማለት ተናገረ።

'ለምን እንደተሰበሰብክ አላውቅም። ወደዚህ ስንመጣ ሮሜኦን መስለህል ነው ያልኩት፤ ደሞም ነው። ሌላ ያልኩት ነገር ያለ አይመስለኝም።'

ራዙምኪን ፊቱን እንዳዘረ 'አሳማ!' አለ።

'በእንዲት ቃል ለመሰባጨት በቂ ምክንያት አለው።' ሲል ፖርፊሪ እየሳቀ ተናገረ።

'እናንተ መርማሪዎች! ገደል ግቡ!' እያለ ራዙምኪን ከጮኸ በኋላ ወዲያውኑ እየሳቀ፤ ምንም ነገር ያልተፈፀመ ይመስል ፊቱን አድምቆ ወደፖርፊሪ አመራና እንዲህ ሲል

ተናገረ፡- 'ይበቃል! ሁላችንም ቂሎች ነን! አሁን ወደቀምንገሩ እንሂድ፡- ይህ ሰው ጓደኛዬ ሮዲዮን ሮማኖቪች ራስኩልኒኮቭ ነው። ስለአንተ ስለሰማ ሊተዋወቅህ ይፈልጋል። ሊያናግርህ የሚፈልገውም ትንሽ ጉዳይ አለው። ሽረ ገና ዛምያቶቭ! እንዴት ከዚህ ተገኘ? ትተዋወቃላችሁ እንዴ? ከዚህ ቀደም ተናኝታችሁ ነበር እንዴ?'

'ምን ማለቱ ነው?' ሲል ራስኩልኒኮቭ እየተረበሸ አሳለለ።

ዛምያቶቭ በመጠኑም ቢሆን ግራ ተጋባና 'ትናንት ከቤትህ ነበርን።' አለው በትህትና።

'ይሄማ እዳው ቀለለኝ ማለት ነው። የዛሬ ሳምንት ከፖርፊሪ ጋር አስተዋውቀኝ ይለኝ ነበር። አሁንም ያለእኔ ርዳታ የልብ ወዳጆች አፈራህ። ሲጋራህ የት አለ?'

ፖርፊሪ እንግዶችን ለመቀበል በሚያስችል ሁኔታ አልለበሰም፤ ካባ ደርቦአል፤ በጣም ንፁህ ሽሚዝ ለብሶአል፤ አሮጌ ነጠላ ጫማ አጥልቋል። እድሜው ወደሰላሳ አምስት ይጠጋል፤ ቀመቱ መካከለኛ አይደለም፤ ወፍራም፤ እንዲያውም ቦርጫም ነው፤ ዒሙን በደንብ ተሳጭቶአል፤ ፀጉሩን በአጭሩ ተስተካክሎ ከኋላው ያበጠ ትልቅ የክብ ጭንቅላት ባለቤት እንደሆነ ያስታውቃል። በክብ ፊቱ ላይ ሾጠጥ ያለ ትንሽ አፍንጫ ይታያል፤ ቢጫ መልኩ ጤናማነት የሳይለው ቢሆንም የተዋበና ወዳጅነትን የሚጋብዝ ነው። ነጭ ቀለም ባለው ርግብግቢት የሚሸፈኑት አይኖቹ በመጠኑም ቢሆን እያበሩ ጥሩ ስሜትን ቢያንፀርቁም ያለማቋረጥ ጥቅሻ የሚያደርጉ ይመስላሉ። አስተያየቱ ለመላው ሰውነቱ የማይመጥን ነው፤ የአርጊት አርሶአደርን ምስል የሚያስታውስ ነው፤ በመጀመሪያ ሲያስተውሉት አልባሌ ቢመስልም ዋዛ አይደለም።

ፖርፊሪ እንግዳው የሚያወያየው ትንሽ ጉዳይ እንዳለው በሰማ ጊዜ ከፍቱው ላይ እንዲቀመጥ ጋብዘውና እርሱም ፈንጠር ብሎ ከዚያው ተቀመጠ። አንድ ሰው የሚናገረው ጉዳይ የተለየ ትኩረት የሚቸረው እንዳልሆነ በገመተ ጊዜ የሚያጋጥመው ሁኔታ ራስኩልኒኮቭንም ገጠመው። ፖርፊሪ የጉዳዩን ምንነት ለመስማት ጓጉቶ ራስኩልኒኮቭን በተመሰጠ ሲመለከተው ራስኩልኒኮቭ ወዲያውኑ የህፍረት ስሜት ወረረው። እንዲያም ሆኖ ግን ጉዳዩን በአጭሩ አሳክቶ ተናገረና ፖርፊሪን በርካታ ስሜት ተመለከተው። ፖርፊሪም አይነን ከእርሱ ላይ ለአፍታ ያህል እንኳን አልነቀለም ነበር። ያንኑ ጠረጴዛ በመያዝ ከፊት ለፊታቸው ተቀምጦ የነበረው ራዝምኪን ሁለቱንም በማፈራረቅ እየተመለከተ ራስኩልኒኮቭ የተናገረውን በጉጉት ያዳምጥ ነበር።

'ቂላቂል!' እያለ ራስኩልኒኮቭ ቀስ ብሎ አጉተመተመ።

ፖርፊሪ ለአንድ ባለጉዳይ በሚነገር ስልት በመጠቀም እንዲህ አለ፡- 'ስለሁኔታው ማለትም ስለገድያው በመስማትህ ፖሊስ ጉዳዩን ሊያዘው መርማሪ የተወሰኑ እቃዎች የአንተ መሆናቸውን እንዲያሳውቅና አንተም ቢሆን ከፍለህ እቃዎቹን ለመውሰድ ፈቃደኛ እንደሆንክ የሚገልፅ ማመልከቻ አስገባ - ወይም እነርሱ ሊፀፉህ ይችላሉ።'

ራስኩልኒኮቭ እየተቀለሰለሰ 'በአሁኑ ሰአት ቤሳ ቤስቲን ስለሌለኝ ተቸግሬአለሁ። መግለፅ የምችለው እቃው የእኔ እንደሆነና ገንዘብ በማገኝ ጊዜ...' አለ።

ፖርፊሪ ስለገንዘብ ችግር የተደረገውን ማብራሪያ ቀብ ሳይሰጠው 'ለውጥ አያመጣም። ማመልከቻውን በቀጥታ በእኔ አድራሻ አድርገና እንዲህ አይነት ድርጊት

መፈፀሙን በመስማትህ እንደ እነዚህ አይነት እቃዎች የአንተ እንደሆኑ ገልፀህ የምትጠይቀውን አስፍር።' አለው።

ራስኮልኒኮቭ አሁንም በገንዘባዊ ጎኑ ላይ በማተኮር 'በተራ ወረቀት ላይ ነው የምፅፈው?' እያለ አቋረጠው።

ፖርፊሪ ባልተለመደ የምዕት አይን ከተመለከተው በኋላ የሚጠቅሰው ይመስል አይኑን እየጨፈነ 'በፊለማኸው በጣም ተራ በሆነ ወረቀት!' ሲል መለሰለት። ይሁንና፣ ጥቅሻው ለሰከንድ ያህል ብቻ ስለቆየ ራስኮልኒኮቭ ገና በአእምሮው እየቀረፀው ይሆናል። ያም ሆነ ይህ ጥቅሻ ነበር። ለምን እንደጠቀሰው አምላክ ይወቀው እንጂ በጥቅሻ መታየቱን ራስኮልኒኮቭ ተገነዘበ።

'ደርሰበታል!' የሚል ሀሳብ በአእምሮው ብልጭ አለ።

'በእንደነዚህ አይነት ጥቃቅን ነገሮች ስላስቸገርኩህ አገናለሁ። የእኔ እቃዎች ግምት አምስት ሩብል ቢሆን ነው፤ ለእቃዎቹ ግን ልዩ ስሜት አለኝ፤ ወሬውን እንደሰማሁ ተረብሼ እንደነበር ሳልደብቅ እናገራለሁ።' አለ በመቅለሰለስ።

ራዙምኪን ምክር ለመለገስ የተዘጋጀ በመምሰል 'ፖርፊሪ የአሮጊቷን ደንበኞች ቃል እየተቀበለ ነው ብዬ ትናንት ለዘሲሞቭ ስገልፅለት ስሜት ውስጥ የገኘው ለዚህ ነው ለካ!' ሲል ተናገረ።

ራስኮልኒኮቭ ከንዴት ብዛት በጥቋቀር አይኖቹ አፍጥጦ ተመለከተው። ወዲያውኑ ግን ሀሳቡን ሰብሰብ አደረገ። ብስጭቱ ግን እየታወቀበት 'ወዳጄ ልቤ - አንተ ታፈዝብኛለህ።' ካለው በኋላ እንዲህ አለ፡- 'አንተ ኢምንት አድርገህ በምትቆጥረው ነገር ላይ በጣም አተኩሬ ሊሆን እንደሚችል እገምታለሁ። እነዚህ የማይረቡ እቃዎች ለእኔ ኢምንት ባለመሆናቸው ራስ ወዳድ ወይም ገንዘብ አጋባሽ አድርገህ ልትቆጥረኝ አይገባም። ከአባታችን የተረፈን ሀብት ከብር የተሰራው ሰአት ብቻ እንደሆነ ከደቂቃዎች በፊት ነገራለሁ። ልትስቅብኝ ትችላለህ። (በድንገት ወደፖርፊሪ ዞር አለና ወዲያውኑ ደግሞ በስሜት የተቀላቀለ ድምፅ ለማውጣት እየሞከረ ፊቱን ወደራዙምኪን መለሰ።) እናቱ ገና ከመድረሷ ሰአቱ ጠፍቷል ብላ ከገመተች በአንድ ጊዜ ነው ተስፋዋ የሚሟጠጠው! የሴቶችን ነገር ታውቃላችሁ!'

አጣብቂኝ ውስጥ የገባው ምስኪኑ ራዙምኪን 'እንዲያ ማለቴ አይደለም! የተገላቢጠሽ ነው!' እያለ ጮኸ።

'ትክክል ነው ያልኩት ወይስ አጋነንኩኝ? ለምን የሴቶች ነገር አልኩ?' ሲል ራስኮልኒኮቭ ራሱን ጠየቀ።

ፖርፊሪ 'እናትህ መጡ እንዴ?' ብሎ ጠየቀው።

'አምን'

'መቼ?'

'ትናንት ማታ'

ፖርፊሪ መረጃውን የሚያጣጥም ይመስል ለጊዜው ዝም አለ።

'ያም ሆነ ይህ እቃዎችህ አይጠፉም። ወደዚህ ትመጣለህ ብዬ ከጠበቅህህ ሰነባብቼአለሁ' በማለት ረጋ ብሎ ተናገረ።

ፍሬ ያለው ነገር ያልተናገረ ይመስል የሲጋራውን አመድ በምንጣፋ ላይ ያለርህራሄ

ለሚያበነው ራዙምኪን የሲጋራ መተርከሻውን ገፋ አደረገለት። ራስኩልኒኮቭ በፍርሀት ስሜት ተዋጠ፤ ፖርፊሪ ግን አሁንም በራዙምኪን ሲጋራ ላይ እያነጣጠረ ወደሌላ የሚያይ አይመስልም ነበር።

‘ስጦብቅህ ነበር ነው የምትለው? ግን፤ እዚያ እቃ እንዳስያዘ ታውቃለህ ማለት ነው?’ ሲል ራዙምኪን ጮኸ።

ፖርፊሪ በቀጥታ ለራስኩልኒኮቭ እንዲህ አለው፡-

‘ሁለቱ እቃዎችህ ማለትም ቀለበቱና ሰአቱ በአንድ ላይ ሆነው በወረቀት ተጠቅልለዋል። ስምህንና አድራሻህን፤ እንዲሁም ከአንተ የተቀበለችበትን ቀን እንዲነበብ አድርጋ በእርሳስ ፅፋብታለች።’

ራስኩልኒኮቭ ይህ ነው የማይሉት ሳቅ እየሳቀና ሰውየውን ፊት ለፊት ለማየት የሚቻለውን ሁሉ እያደረገ ‘ጥሩ ታዛቢ ነህ!’ ካለ በኋላ ‘እቃ ያስያዙ ብዙ ሰዎች ስላሉ ሁሉንም ለማስታወስ ያስቸገረህ መሆን አለበት ማለቱ ነው። አንተ ግን ከማስታወስም በተጨማሪ...’ የሚል አነጋገር ሳያስበው ጨመረበትና ወዲያውኑ ‘የማልረባ! ደካማ! ለምን እንደዚህ ተናገርኩ?’ ሲል ውስጥ ውስጡን ተቆጨ።

ፖርፊሪ ሊገባ የሚችል የምፀት አነጋገር በመጠቀም ‘በአሁኑ ሰአት ሁሉም ታውቀዋል፤ እስካሁን ድረስ መጥተህ ያሳስረዳኸው አንተ ብቻ ነህ’ ሲል መለሰ።

‘ትንሽ አሞኝ ነበር።’

‘አዎን፤ መታመምህን እኔም ሰምቼአለሁ። አንድ የሚረብሽህ ነገር እንዳለም ተገንዝቤአለሁ። አሁንም ቢሆን መልክህ እንደገረጣ ነው።’

‘ጭራሽ አልገረጣህም! እንዲያውም ደህና ነኝ!’ በማለት ፈጥኖና ተበሳጭቶ የአነጋገሩንም ስልት ወዲያውኑ ለውጦ ስርአት በጎደለው ሁኔታ ራስኩልኒኮቭ መለሰ። በይበልጥ እየተበሳጨ በመሄድ ራሱን መቆጣጠር ተሳነው። ‘በመበሳጨቴ ራሴን አጋልጣለሁ!’ የሚል ሀሳብ እንደገና ብልጭ አለበት። ‘ለምንድነው ግን የሚያስቃዩኝ?’

‘ጭራሽ ደህና አይደለም!’ ሲል ራዙምኪን ጣልቃ ከገባ በኋላ እንዲህ ሲል ተናገረ፡- ‘ምን የማይገባ ነገር ነው! እስከ ትናንትና ድረስ ሀሊናውን ስቶና ተረብሾ ነበር። ፖርፊሪ ሙት ነው የምልህ ዞሲሞቭና እኔ ከእርሱ እንደተለየን ለባበሰልህና ድምፁን አጥፍቶ ከቤት ወጣ፤ እስከ እኩለ ሌሊት ድረስ የሆነ ቦታ የባጥ የቋጡን ሲያወራ ቆየ፤ እመኝ ነው የምልህ ሁልጊዜ እንደተረበሸ ነው። አይገርምህም? በጣም የተለየ ነገር!’

ፖርፊሪ እንደ አርጊት አርሶ አደር ጭንቅላቱን እየነቀነቀ ‘ሙሉ በሙሉ ተረብሾ ነበር እንዴ?’ አለ።

ከመናደዱ ብዛት ከአፉ ለሚወጡት ቃላት ባለመጨነቅ ‘የማትረባ! አታምነኝም! ታምናለህ ብዬ ግን እኔም አልጠበቅሁ!’ ሲል ተናገረ።

ፖርፊሪ ግን ለነዚህ ሳልተለመዱ ቃላት ጀርወውን የቸራቸው አይመስልም ነበር።

ራዙምኪን በድንገት ስሜት ውስጥ ገብቶ ‘ባትረበሽ ኖሮ እንዴት ወጥተህ ትሄድ ነበር?’ በማለት ጠየቀ። ‘ለምንም ይሁን ለምን፤ የቱንም ያህል ምስጢር ይሁን፤ በጊዜው ኖርማል ነበርክ? አሁን ያለፈ ነገር ስለሆነ የማስበውን በግልፅ እነግርሁለሁ።’

ራስኩልኒኮቭ ስርአት የሌለውና ግራ የሚያጋባ ፈጣጊታ እያሳየ ለፖርፊሪ እንዲህ

ሲል ከመቅሰነት አስረዳው፡- 'በትናንትናው እለት በጣም ነበር የሰለቸኝ፡፡ ከእነርሱ ተለይቼ የሄድኩት እኔን ከማያገኘበት ቦታ ቤት ለመከራየት ነበር፤ ብዙም ገንዘብ ይገዢአለሁ፡፡ ሚስተር ዛምያቶቭ አይቶታል፡፡ ሚስተር ዛምያቶቭ - ምን ትላለህ? ትናንት ኖርማል ነበርኩ፤ ወይስ ተረብሼ ነበር? እስቲ ና ዳንን!'፡፡

'በእኔ እምነት በቀምነገር፤ እንዲያውም እያሰማመርክ ጭምር ትናገር ነበር፤ ግን ትንሽ በስጫት ስትል ነበር፡፡ በማለት ዛምያቶቭ እርግጠኛ ሆኖ ተናገረ፡፡

'በተሽከርካሪ በተገጨ የመንግስት ሰራተኛ ቤት ውስጥ ትናንት ምሽት እንዳገኘህ የፖሊሱ አዛዥ ዛሬ አጫውቶኛል፡፡' እያለ ፖርፊሪ ጣልቃ ገባ፡፡

ራዙምኪንም በተራው ጣልቃ በመግባት 'ከዚህ የመንግስት ሰራተኛ ጋር የተያያዘን ጉዳይ እንመልከት፡፡ ከእርሱ ቤት ያደረግኸው የእብድ ስራ አይደለም? ገንዘቡን ሁሉ ለቀብር ይሁንሽ ብሎ ለሟቹ ሚስት ሰጣት! መርዳት ከአለብህ አስራ አምስት ወይም ሃያ ሩብል ሰጥተህ ለራስህ አምስት ሩብል ታስቀራለህ እንጂ ሃያ አምስቱንም ሩብል ታወድመዋለህ!' አለ፡፡

'ምናልባትም ከሆነ ቦታ ያገኘሁት ሀብት ይኖራል፤ አንተ ስለዚህ ጉዳይ ምንም አታውቅም፤ ለዚህም ነው ትናንት ምሽት ገንዘቤን እንደፈለግሁ የረጨሁት፡፡ ዛምያቶቭን ጠይቀው፤ ሀብት እንዳገኘሁ ያውቃል፡፡' ካለ በኋላ ከንፈሮቹ እየተርበተብቱ 'ማሃሽ ሰአት ሙሉ በእንዲህ አይነት ዝባዝንኪ ንግግር ስላሰለቸንህ በጣም ይቅርታ፡፡' ሲል ለፖርፊሪ ተናገረ፡፡

'ጭራሽ አይደለም! የተገላበጠሽ ነው! በጣም ነው ያስደሰታችሁኝ! እናንተን ማየትና ማዳመጥ ግሩም ሆኖ ነው ያገኘሁት፡፡ በመጨረሻ ወደእኔ በመምጣታችሁ በጣም መደሰቴን መግለፅ አለብኝ፡፡'

'ቢያንስ ሻይ ጋብዘን! ገሮሮ ነቃ!' እያለ ራዙምኪን ጮኸ፡፡

'ጥሩ ሀሳብ ነው! አብረን ሻይ እንጠጣለን፡፡ ከሻይ በፊት ግን የሚቀመስ ነገር አትፈልግም?'፡፡

'ሽጋ ነው፤ ማን ሊጠላ ብለህ ነው!'

ፖርፊሪ ሻይ ለማዘዝ ወጣ፡፡

ወዲያውኑ የተለያዩ አስተሳሰቦች በራስ-ሁሉን ብቻ አእምሮ ተመላለሱ፡፡ በጣም ከፍቶት ነበር፡፡

'ለመደበቅ እንኳን አይሞክሩም! ጉዳያቸው አይደለም! ይህ ነው የሚያሳዝነው! የማታውቀኝ ቢሆን ኖሮ ከፖሊስ አዛዥ ጋር ስለእኔ ታወራለህ? እንደሚታደን አውሬ እያሳደዱኝ መሆናቸውን እንኳን አይሸሽጉም! ለንግግራቸው ለከት የለውም!' በማለት እያሰላሰለ በንዴት ጠፈ፡፡ 'በግልፅ ለምን አትነግረኝም? ከእኔ ጋር ለምን ድብብቆሽ ትጫወታለህ? ፖርፊሪ-እንዲህ አይነቱ ነገር ከአንድ ጨዋ ሰው የሚጠበቅ አይደለም፤ በእኔ ላይ እንደዚህ አይቀለድም! ተነስቼ እውነቱን ሁሉ ከፊታችሁ ላይ ስከከከክ እንዴት እንደምጠላችሁ ታውቃላችሁ!' እያለ ውስጥ ውስጡን ከአብላላ በኋላ በመከራ ተነፈሰ፡፡ 'ይሄ ሁሉ የእኔ ፈጠራ እንደሆነን? ራሴ ተረብሼ ስለጠቅላላ ሁኔታው ያለኝ ግምት የተሳሳተ ቢሆን? ከልምድ ማነስ የተነሳ ተበላጭቼ እንደሆነን? በመጥፎ ጎኔ መቀጠል አልቻልኩም? ምናልባትም ሆን ተብሎ ያልተደረገ ይሆናል፡፡ ያልተለመደ ቃላት ባይናገሩም የሆነ ቃል

ተናግረዋል። ማንም በማንኛውም ጊዜ ሊናገረው የሚችል ቢሆንም የሚከነክን ነው። ስለአሮጊቷ ሲገልፅ «ተቀብዬአለሁ ስትል ፅፋለች» እያለ ለምን በይፋ ይናገራል? ዛምያቶቭ እያሰማመርክ ትናገር ነበር ለምን ይለኛል? በእንዲህ አይነት ስልት ለምን ይናገራሉ? አዎ - የአነጋገር ስልታቸው! ራዙምኪን ከዚህ አለ፣ ያስተዋለው ነገር ግን ያለ አይመስልም። ይሄ ገራገር ሰው ምንም አያስተውልም! እንደገና አተኮሰኝ! ፖርፊሪ የአይን ጥቅሻ አሳይቶኛል፣ ወይስ አሳሳቦኝም? ሁሉም ነገር ዝባዝንኪ መሰለኝ። ለምን ይጠቅሰኛል? አንጎሌን ሊያቃውሱ ነው ወይስ በዘዴ ሊያሳምኑኝ ነው የሚሞክሩት? ይሄ ሁሉ የእኔ ቅዠት ነው ወይስ ደርሰውበታል? ዛምያቶቭ እንኳን ባለፈ ይህን! ታዲያ ፖርፊሪም እንደሱ ነው እንዴ? ዛምያቶቭ ማታውኑ ተለውጦ አደረ። ይለወጣል የሚል ስሜት ነበረኝ! ወደዚህ የመጣው ለመጀመሪያ ጊዜ ቢሆንም ቤቱ አድርጎታል። ፖርፊሪ እንደ እንግዳ አይቆጥረውም። ጀርባውን ሰጥቶት ይቀመጣል። በጣም ተወዳጅተዋል! በእኔ ምክንያት ተወዳጁ! ይሄ ምንም አያጠራጥርም። ከመምጣታችን በፊት ሲጋዬን ይባጭቁት እንደነበር ርግጠኛ ነን። ስለቤቱ ያውቃለች? ትናንት ከእነርሱ ተለይቼ የሄድኩት ቤት ኪራይ ፍለጋ ነው ባልኩት ጊዜ እንደዋዛ ነው ያለፈው! ሆን ብዬ ነው እንደዚያ ያልኩት፣ ወደፊት እንደሚጠቅመኝ እርግጠኛ ነኝ! በቅዠት አለም ውስጥ ገብቼ ነው እንዴ እንዲህ ያልኩት! ሽረግ-ሽረግ-ሽረግ! ትናንት ምሽት ሁሉንም አውቆታል። አሮጊቷ ቀኑን ሳይቀር በእርሳስ ፅፋዋለች! በጣም ተሳታፊችኋል። እንዲህ በቀላሉ አታገኙኝም። እነዚህ ሁሉ ተጨባጭ ማስረጃዎች ባይሆኑም መላ ምቶች ናቸው። እናንተ ሰዎች - ይህ ስለማይሰራ ሌላ ማስረጃ አቅርቡልኝ! የቤቱ ጉዳይ ተጨባጭ ሳይሆን ፈጠራ ነው። ምን እንደምላቸው አውቃለሁ! ግን ስለቤቱ ያውቃለች? ይሄን ሳላጣራ አልሄድም። ለምን መጣሁ? በአሁኑ ሰአት በጣም ተበሳጭቻለሁ፤ ይሄ ሐቅ ነው! እንዴት ብስጩ ሆኛለሁ! ግን እኮ ትክክል ነው - የሕመምተኛን ሰው ሚና ነው የምጫውተው። ሕመሜ እየተሰማኝ፣ ከአቋሜ ሊያሰናክለኝ ነው። ግን ለምን መጣሁ?

ይሄ ሁሉ እንደመብረቅ ብልጭ አለበት።

ፖርፊሪ ወዲያውኑ ተመለሰ። በአንድ ጊዜ በጣም የተደሰተ ይመስል ነበር።

‘ከትናንቱ ማታ ግብጥህ በኋላ ከባድ የዞረ ድምር ይዞኛል። በአጠቃላይ የሳትኩ ይመስለኛል።’ ሲል እየሳቀ ለየት ባለ ስልት ለራዙምኪን ነገረው።

‘ጥሩ ውይይት ነበር? በተጋጋለበት ሰአት ነበር ጥያቄዎ የሄድኩት። ለመሆኑ ማን ረታ?’

‘ማንም አልረታ። ሊሆን የማይችል ነገር ይዘው በመርህ ደረጃ ብቻ ነበር የሚከራከሩት።’

‘ሮዲ - ወንጀል የሚባል ነገር አለ ወይስ የለም? የሚለው ጥያቄ ነበር ለክርክሩ መነሻ የሆነው። እንደነገርኩህ ሁሉ ዝባዝንኪ ነበር የሚያውሩት።’

ራስኩልኒኮቭ ልሴን እየሳሳው ‘ምኑ ነው አዲስ ነገር? ተራ የማህበራዊ ጥያቄ ነው።’ በማለት መለሰ።

‘ጥያቄው እንኳን እንደዚህ አልቀረበም።’ አለ ፖርፊሪ።

ራዙምኪን ወዲያውኑ ተስማምቶና እንደተለመደው ስሜት ውስጥ ገብቶ ‘ልክ ነው፤ እንደዚያ አይደለም’ ካለ በኋላ እንዲህ ሲል ተናገረ፡- ‘አየህ ሮዲ - አዳምጥና የምታስበውን

ንገረኛ። አስተሳሰብህን ማወቅ እፈልጋለሁ። ትናንት አንተን እየጠበቅሁ ላሳምናቸው የሚቻለኝን ሁሉ አድርጌአለሁ። እንደምትመጣ ነግራላቸው ነበር። ከሶሻሊስቶች አመለካከት አንፃር የተጀመረ ውይይት ነው። የእነርሱ አመለካከት በግልፅ ይታወቃል። ወንጀል እኩይና ጤናማ ያልሆኑ ማህበራዊ ሁኔታዎች ላይ የተቃጣ ተቃውሞ ነው እንጂ ሌላ አይደለም። ከዚህ የተለዩ መንስኤዎች የሉትም።

‘እዚያ ላይ ነው ስህተትህ!’ ሲል ፖርፊሪ ጮኸ። በጉዳዩ የተሳበ ይመስል ነበር፤ ከመቼውም ጊዜ ይበልጥ ስሜት ውስጥ የከተተውን ራዘምኪንን ሲመለከት መሳቁን አላቋረጠም።

ራዘምኪን እየተናደደ ‘ሌላ መንስኤ የለም!’ ካለ በኋላ እንዲህ በማለት ቀጠለ። ‘እኔ ስህተተኛ አይደለሁም! መፅሐፎቻቸውን ላሳያችሁ እችላለሁ። መንስኤ የሚሉት አካባቢን ብቻ ነው። አካባቢ የእኩይ ነገር ሁሉ ምንጩ ነው - ሌላ የለም! ግሩም ሐረግ ነው። ህብረተሰብ በሚገባ ከተደራጀ ተቃውሞ የሚሰነዝሩበት ነገር ስለማይኖር ወንጀሉ ሁሉ ወዲያውኑ ይጠፋል። ሰዎችም ወዲያውኑ ትክክለኛ ይሆናሉ። የሰው ባህሪ ግምት ውስጥ አልገባም። አሸቀንጥረው ጥለውታል። ህልውና የለውም ብለው ይገምታሉ። ሕያው በሆነ መንገድ የታሪክን እድገት በመከተል እስከመጨረሻው ድረጃ የሚደርሰው የሰው ልጅ ወደኖርማል ሕብረተሰብ መለወጡን ይክዳሉ። እንዲያውም በአንፃሩ ማቴማቲክስን መሰረት ከአደረገ የሰው አእምሮ የሚመነጭ ማህበራዊ ስርአት ወዲያውኑ የሰውን ልጅ ያደራጅና እንከን የለሽ ወደሆነ ትክክለኛ ሕብረተሰብ ከመቅፅበት ይለውጠዋል ብለው ያምናሉ። ለውጡም ከህያው ሂደት የፈጠነና መደበኛ የታሪክ እድገትን ያልተከተለ ነው። ስለሆነም ነው ታሪክን በደመ ነፍስ የሚጠሉት። «ታሪክ፣ የእኩይነትና የደደብነት ገዢ እንጂ ሌላ አይደለም!» ሁሉንም ነገር የሚገልፁት ከደደብነት አንፃር ብቻ ነው። ስለሆነም የሕይወትን ሕያው ሂደት በጣም ይጠሉታል! ሕያው ነፍስ አይፈልገም! ሕያው ነፍስ ጥያቄዎችን ያቀርባል፤ በሜካኒክስ ላይ ያሾፋል፤ ተጠራጣሪ ነው፤ የሚዘቅጥ ነው! እነርሱ የሚፈልጉት ነፍስ እንደቋንጣ ሊሸት ይችላል፤ ከሰብካም ሊሰራ ይችላል፤ ቢያንስ ግን ሕያው አይደለም፤ አላማ የለውም፤ አጎብዳጅና ለአመፅ የማይነሳ ነው! ሁሉንም ነገር ሽክላ ወደመደርደርና ሰልፍ ይዞ ቤት ወደመስራት ያጠቃልሉታል። ሰልፉ የተዘጋጀ ቢሆንም የሰው ባህሪ ግን ዝምጁ አይደለም። የሰው ባህሪ ሕይወትን ይፈልጋል። ሕያው ሂደትን አላጠናቀቀም። ወደመቃብር የሚወርድበት ጊዜ ገና ነው። የሰውን ባህሪ በሎጂክ አማካይነት ብቻ አልፎ መሄድ አይቻልም! ሎጂክ ሊያየቸው የሚችል ሶስት እድሎች ቢኖሩም ቁጥራቸው ግን ሚሊዮን ነው! ሚሊዮኑን ወደጎን ትተው ጥያቄውን የምቶት ጥያቄ አድርገው ያቀርቡታል። ለችግሩ የቀረበ አቋራጭ መፍትሔ ነው! በጣም ግልፅ ስለሆነ አያሳስብም! የሕይወትን ምስጢር በሁለት ገፅ ያጠቃልሉታል!’

‘የቃላት ክምችት!’ እያለ ፖርፊሪ ሳቀ። ‘ልፍለፋ ነው! ጭራሽ አትጨብጠውም! እንዴት የነበር ይመስልህ?’ ሲል ወደራሳኩልኒኮቭ ከዞረ በኋላ ትናንት ማታ እርሱ የመጣጥ አቅርቦት ሳያንድል በአንድ ክፍል ውስጥ ያሉት ስድስቱም እንደዚያ ሲለፈፉ ነበር! ወዳጄ - ብዙ ዘባርቀህል። ወንጀልን በሚመለከት የአካባቢ ሚና ከፍተኛ ነው። ሳራጋግጥልህም እችላለሁ’ አለ።

‘ሚና እንዳለው አውቃለሁ፤ እስኪ ግን ይሄን አስረዳኝ፡- የአርባ አመት ጎልማሳ የአስር አመት ልጃገረድን ቢደፍር እንዲያ እንዲያደርግ የገፋፋው አካባቢ ነው ማለት ነው?’
‘በትክክል ካየነው አካባቢ ነው። በአንዲት ትንሽ ልጃገረድ ላይ ለሚፈጠመው ወንጀል መንስኤው አካባቢ እንደሆነ ማስረዳት ይቻላል’ ሲል ፖርፊሪ በሙሉ ልብ ተናገረ።
ራዙምኪን በንዴት ጠፈ።

‘ጥሩ ነው፤ የአይንህ ርግብግቢት ነጭ የሆነው የታላቁ ኢቫን ቤተክርስቲያን የሁለት መቶ ሀምሳ ጫማ ከፍታ ስላለው መሆኑን ላረጋግጥልህ እችላለሁ፤ በግልፅ፤ በትክክል፤ ደረጃ በደረጃ አረጋግጥልሁለሁ! ቃል እገባልሁለሁ። ከፊለግህ እንወራረድ?’ በማለት ጮኸ።

‘ውርርዱን እቀበላለሁ። እንዴት እንደሚደረጋግጥ እስኪ እንሰማው’ ሲል ራዙምኪን ዘሎ በመነሳት እጁን እያወናጨፈ ‘ሁል ጊዜ ይለፈልፋል!’ አለና እንዲህ ሲል ቀጠለ፡- ‘ከአንተ ጋር መነጋገሩ ጥቅም የለውም። ሆን ብሎ ነው የሚያደርገው። ሮዲ - አንተ አታውቀውም! ትናንት ማታ እነርሱን የደገፋቸው ሲያቃቁላቸው ነው። ትናንት ምን ያላለው ነገር አለ! እነርሱ ደግሞ ከእሱ ጋር መጫወቱ አስደሴታቸው! ጨዋታ ከጀመረ ሳያቋርጥ ለሁለት ሳምንት መቀጠል ይችላል። ባለፈው አመት ገዳም መግባቱ ነው ብሎ አሳመነን። ሁለት ወር ሙሉ ቀለደብን! በቅርቡ ደግሞ ትዳር እንደሚይዝና ሰርጉም እንደተዘጋጀ ሲነግረን አመንን። አዲስ ሙሉ ልብስ አሰፋ። እኛም እንኳን ደስ ያለህ ማለት ጀመርን። ሙሽሪት የምትባል ነገር ግን አልነበረችም! ፈጠራ ብቻ ነበር!’

‘ግን እኮ ተሳስተህል! ከዚያ በፊት ነው ሙሉ ልብሱን ያሰፋሁት። እንደ እውነቱ ከሆነ እንድቀልድባችሁ የገፋፋኝ አዲሱ ልብሴ ነው።’

‘እንዲህ ቀልደኛ ነህ?’ ሲል ራስኩልኒኮቭ እንደዋዛ ጠየቀው።

‘ለምን? ማመን አቃተህ እንዴ? ቆይ ትንሽ፤ በአንተም ላይ እቀልድብሁለሁ! ቂ - ቂ - ቂ! እውነቱን ብነግርህ ይሻላል። ወንጀልን፤ አካባቢንና ትናንሽ ልጃገረዶችን የሚመለከቱ ነጥቦች በአእምሮዬ እንዲመላለሱ ያደረጋቸው አንተ የፃፍከውና እኔም የወደድኩልህ ድርሰትህ ነው። በትክክል ባላስታውስም ስለ ወንጀል የሚጠቀም ርእስ ይዞ የወጣ ድርሰት ነው። ከሁለት ወራት በፊት በየጊዜው በሚወጣ መፅሔት ላይ አንብቤዋለሁ።’

‘የእኔን ድርሰት? በየጊዜው በሚወጣ መፅሔት ላይ?’ ሲል ራስኩልኒኮቭ በመገረም ጠየቀ። ‘ከስድስት ወር በፊት ዩኒቨርሲቲውን ስለቅ በቅርቡ ከታተመ መፅሔፍ ጋር በተያያዘ መልኩ ድርሰት ፅፌ ነበር። ድርሰቱን ግን የላኩት በየጊዜው ለሚወጣ መፅሔት ላይሆን ለሳምንታዊ መፅሔት ነው።’

‘የሳምንታዊው መፅሔት መውጣት ስለቆመ ነበር በወቅቱ ያልታተመው። ስለዚህም ነው ሁለቱ መፅሔቶች ተዋህደው ማውጣት በጀመሩት መፅሔት ላይ ድርሰትህ የወጣው። አታውቅም እንዴ?’

ራስኩልኒኮቭ ምንም ነገር አያውቅም ነበር።

‘ወዳጄ - ለመሆኑ ለድርሰትህ ገንዘብ ይሰጡህ ነበር? ምን አይነት የምትገርም ሰው ነህ! እንደዚህ አይነት የብቸኝነት ኑሮ እየገፋህ አንተን በግል ስለሚመለከቱ ጉዳዮች የምታውቀው የለም። ሐቅ ነው።’

‘ሮዲ - ጎበዝ! እኔም ስለዚህ አስተዋዕለህ አላውቅም ነበር! ዛሬ ወደመግለፍት ቤት

ሂጄ የመፅሐፉን ቀጥር መጠየቅ አለብኝ። ከሁለት ወር በፊት አይደል? ቀኑ መቼ ነበር?
ገዴለም እደርስበታለሁ! ይገርማል! ለእኔም አልነገረኝ!’ እያለ ራዙምኪን በስሜት ተናገረ።

‘ድርሰቱ የእኔ መሆኑን እንዴት አወቅህ? ፊርማዬን ብቻ ያዘለ ድርሰት ነው።’

‘በአጋጣሚ ነው በዚያን ሰዋን ያወቅሁት። አዘጋጁን አውቀው ስለነበር ነገረኝ።
በጣም ነው ድርሰቱን የወደድኩት።’

‘እኔ እስከማስታወሰው ድረስ አንድ የወንጀል ድርጊት በሚፈፀምበት ሂደት ውስጥ
ወንጀለኛው ስለሚኖረው ሳይኮሎጂ ነው የሞክኩት።’

‘አዎን። የወንጀል አፈፃፀም ከሕመም ጋር የተያያዘ እንደሆነ ገልፀሁ። አዲስ የሆነ
ሀሳብ ነው፤ እኔን የሳባኝ ግን ያ ነጥብ አይደለም። በደንብ ሳትገልፀው ፍንጭ ብቻ ሰጥተህ
ያለፍኩው የድርሰቱ የመጨረሻ ክፍል ነው ያስደሰተኝ። ታስታውስ እንደሆነ ማናቸውንም
አይነት ወንጀል ለመፈፀም የሚችሉ (የሚችሉ እንኳን ሳይሆን መብት ያላቸው) ሰዎች
እንዳሉና እነርሱም ከሕግ በላይ እንደሆኑ ጠቆም አድርገዋል።’

ራስኮልኒክቭ የቀመረው ሀሳብ በመጋነንና ሆን ተብሎ በመውገርገሩ ፈገግታ አሳየ።

‘ምን? ምንድነው? ወንጀል የመፈፀም መብት? ግን የሚፈፀሙት በአካባቢያቸው
ተገፋፍተው አይደለም? ሲል ራዙምኪን በመገረም ጠየቀ።

‘በዚያ ምክንያት አይመስለኝም። የራስኮልኒክቭ ድርሰት ሰዎችን ሁሉ «ተራ» እና
«ልዩ» በማለት ይከፍላቸዋል። ተራ የሆኑት በፍፁም ታዛዥነት ላይ ተመስርተው
ሀይወታቸውን ይመራሉ፤ ተራ እንደመሆናቸው መጠንም ሕግን የመጣስ መብት የላቸውም።
ልዩ የሆኑት ግን ልዩ እንደመሆናቸው መጠን ሕግን በመጣስ ወንጀል የመፈፀም መብት
አላቸው። ልክ ነኝ፤ አይደለሁም እንዴ?» በማለት ፖርፊሪ መለሰ።

‘እንዲህ አይነት ነገር አይፅፍም! እኔ አላምንም!’ እያለ ራዙምኪን ግራ በመጋባት
አጉረመረመ።

ራስኮልኒክቭ እንደገና ፈገግ አለ። ጉዳዩ ስለምን እንደሆነና እንዲያምንላቸው
የሚፈልጉት ምን እንደሆነ ወዲያውኑ ተገነዘበ። ድርሰቱን አስታወሰና በክርክሩ ለመግፋት
ወሰነ።

‘እኔ ሙሉ በሙሉ እንደዚያ የሞክኩ አይመስለኝም። ሲል ትህትና ባልተለየው
መልክ መናገር ከጀመረ በኋላ እንዲህ በማለት ቀጠለ- ‘በሚገባ፤ እንዲያውም ከፈለግህ
በጣም በሚገባ እንዳስቀመጥኩው ማመን አለብኝ (በማመኑ የተደሰተ ይመስል ነበር)። ልዩነት
ቢኖር አንተ እንዳልኩው ልዩ የሆኑ ሰዎች ማንኛውንም አይነት ወንጀል መፈፀም አለባቸው
አለማለቱ ነው። እንደዚያ የሚል ድርሰት ለሕትመት ሊበቃ የሚችል መሆኑ ያጠራጥረኛል።
«ልዩ» ሰው፤ ለሰው ልጅ በጎነት ወሳኝ ነው ብሎ የሚቆጥረው የሚተገበር እስከሆነ ድረስ
ሀሊናው የተወሰኑ እንቅፋቶችን ዘልቆ እንዲያልፍ የመፍቀድ መብት (በርግጥ ግን በአፈላፊ
የተሰጠ መብት አይደለም) እንዳለው ኔው ጠቆም ያደረግሁት። ድርሰቱ በጣም ግልፅ
አይደለም ብለሁል። እኔ አሁን የቻልኩትን ያህል ግልፅ ሳድርግላለሁ። ግልፅ እንዳደርግላለሁ
ትፈልጋለሁ ብል ምናልባት የተሳሳተኩ አይመስለኝም። ለምሳሌ ያህል የኒውተን ግኝቶች ይፋ
ይወጡ ዘንድ ለግኝቱ እንቅፋት የሆነ የአንድ፤ የአስር፤ የመቶ፤ ወይም የብዙ ሰው ሕይወት
መስዋት ካለበት፤ ኒውተን ግኝቱን ለሰው ልጅ ለማዳረስ እንዲበቃ የተባለውን ሕይወት

የማስወገድ መብት ይኖረዋል ማለት ነው። ይህ ግን ኒውተን በዘፈቀደ እንደፈለገ የመግደል፣ ወይም በየቀኑ ወደጸባዩ እየሄደ የመስረት መብት አለው ማለት አይደለም። እስከማስታውሰው ድረስ ከጥንት ጊዜ ጀምሮ ያሉት ሕግ አውጭዎችና ዳኞች ቀደምቶቻቸው ያስተላለፉላቸውንና በሕዝቡ ተከብረው የቆዩ ሕጎችን ጥሰው በመሄዳቸው ወንጀላችን ናቸው የሚል አስተያየት በድርሰቱ ላይ አራምጃለሁ። ደም - አንዳንድ ጊዜም የጥንት ሕግን ለማስከበር የሚዋደቁ የንዑሱን ሰዎች ደም - የሚጠቅማቸው እስከሆነ ድረስ እንዲፈሰ ከማድረግ ወደኋላ አይሉም። ከእነዚህ በጎ አድራጊዎችና ዳኞች መካከል አብዛኞቹ ደም እንደነርፍ ማፍሰሳቸው የማይካድ ሐቅ ነው። በአጭሩ ለመግለፅ ያህል ታላላቅ ብቻ ሳይሆኑ ከተራው ትንሽ የተለዩ ሰዎች ሁሉ በባህሪያቸው ወንጀላችን ናቸው የሚል አቋም ወስጃለሁ። ይሄ እስካልሆነ ድረስ ከአስከፊው ሕይወት ለመላቀቅ ያዳግታቸዋል፤ በዚያ ሕይወት ውስጥ መቆየት ደግሞ ጭራሽ አይዋጥላቸውም። በአጭሩ ስታዩት ምንም አዲስ ነገር የለውም። እንዲያውም ብዙ ጊዜ ለሕትመት ቀርቦ ተነሳል። ሰዎችን ተራና ልዩ ብዬ መከፋፈሌ የቃላት ጉዳይ ነው፤ በትክክል መግለፅ ይቻላል ብዬም አላምንም። መሰረታዊ ሀሳቤን ግን አምክታለሁ። በዚህ ሀሳብ መሰረት በተፈጥሮ ሕግ ሳቢያ ሰዎች በአጠቃላይ በሁለት ዘርፎች ተከፍለዋል። የዝቅተኛው (ተራው) ክፍል ብቸኛ አላማ መሰሉን ማራባት ሲሆን ሌላው ክፍል ግን ሕዝብ ብለን የምንጠራውና በራሳቸው ልዩ አካባቢ ውስጥ የሰጠታና የችሎታ ባለቤት የሆኑትን የሚያቅፍ ነው። ብዙ ንጉስ ክፍሎች ቢኖሩም የሁለቱም ክፍሎች አይነተኛ ባህሪዎች በሚገባ ተለይተዋል። የመጀመሪያው ክፍል ማለትም ሰፊው ሕዝብ፤ በባህሪው ወግ አጥባቂ፣ ጨዋ፣ ታዛዥና ታዛዥ መሆን የሚወድ ነው። በእኔ አስተሳሰብ መሰረት ሙያ አድርገው ስለሚቆጥሩት ታዛዥ የመሆን ግዴታ አለባቸው። ታዛዥ መሆናቸውም አያሳፍራቸውም። በሁለተኛው ክፍል ውስጥ የሚመደቡት ሰዎች ሕግን እየጣሱ በተለያዩ ችሎታዎቻቸው የሚጠቀሙ ደምሳሽ፣ ወይም ደምሳሽ የመሆን አዝማሚያ ያላቸው ናቸው። እነዚህ ሰዎች የተለያዩ ወንጀሎችን ይፈፅማሉ፤ ብዙውን ጊዜ ግን፤ በሚያወጡት ሕግ አማካይነት ለተሻለ የወደፊት ሁኔታ ሲባል ያለው የአሁኑ ሁኔታ እንዲወገድ ይጠይቃሉ። ግን፤ ይህ አይነቱ ሰው ለአስተሳሰቡ መሳካት ሲል ራሳ ተራምዶ ቢሄድ፤ ወይም በደም ቢጨማለቅ ህሊናው እስከፈቀደለት ድረስ ማድረግ ይችላል። የሚያደርገው ግን በአስተሳሰቡ ባህሪና ስፋት ላይ ተመስርቶ መሆኑን አስተውሉ። በድርሰቱ ላይ ወንጀል የመፈፀም መብት አላቸው ያልኩት ከዚህ አንፃር ብቻ ነው (ውይይታችን የተጀመረው ከጥያቄው ሕጋዊ ገፅታ አንፃር እንደነበር ታስታውሳላችሁ)። እንዲያም ሆኖ የሚያስፈራ ነገር የለም። ይሄን ለመፈፀም ያላቸውን መብት ትርምስምሱ ሕዝብ አያውቅላቸውም፤ ግን ይቀላቸዋል፤ ወይም ይሰቅላቸዋል፤ ይህን ሲያደርግም በመጨረሻ ትውልዶች ውስጥ ይሄው ትርምስምስ ሕዝብ የሞቱትን ሰዎች ሐውልት ላይ ቀርቦ እስከመለኮቸው ድረስ የወግ አጥባቂነት ድርሻውን ነው የሚወጣው። የመጀመሪያው ክፍል የአሁኑ ሁኔታ፤ ሁለተኛው ክፍል ደግሞ የመጨረሻ ሁኔታ ባለቤቶች ናቸው። የመጀመሪያው ክፍል አለምን ጠብቆ እያቆየ በሰዎች ያበራክታታል፤ ሁለተኛው ክፍል አለምን እያንቃነቀ ወደግሷ ይመራታል። ሁለቱም ቢሆን የመኖር እኩል መብት አላቸው። አዲሲቱ ኢየሩሳሌም እስከምትቆረቆር ድረስ።

‘ለካስ በአዲሲቱ ኢየሩሳሌም ታምናለህ?’

‘እንዴታ’ ሲል ራስክልኒኩሽ ደፈር ብሎ መለሰ። እንዲህ ሲመልስም ሆነ ረጅሙን ዲስኩፋን ሲያሰማ ቀልቡ ያረፈበትን ቦታ ከምንጣፉ ላይ እየተመለከተ አቀርቅሮ ነበር።

‘በመቻካሌ ይቅርታ አድርግልኝና በእግዚአብሔርም ታምናለህ?’

ራስክልኒኩሽ ቀና ብሎ ፖርፊሪን እየተመለከተ ‘እንዴታ’ ሲል መለሰ።

‘እንዲያው በደንብ?’

‘አዎን በደንብ።’

‘አሁን ገዢ! ይቅርታ አድርግልኝ! ለማወቅ ስለፈለግሁ ብቻ ነበር የጠየቅሁ። ስትናገር ወደነበረው እንመለስና ሁልጊዜ አልነበረም የሚገደሉት። አይደለም እንዴ? እንዲያውም አንዳንዶቹ።’

‘በሕይወት ዘመናቸው ድል ይቀዳጃሉ ማለትህ ነው? አዎን፣ አንዳንዶቹ በሕይወት ዘመናቸው ግዛቸውን ይመታሉ። ከዚያ በኋላ ደግሞ...’

‘እነርሱ ራሳቸው መግደል ይጀምራሉ።’

‘አስፈላጊ ከሆነ፣ እንዲያውም ብዙውን ጊዜ ይገድላሉ። ብልህነት ያልተለየው አባባል መሰለኝ።’

‘አመሰግናለሁ። ይሄን ግን መልስልኝ፡- ተራውንና ልዩውን ሕዝብ እንዴት መለየት እንችላለን? ሲወለዱ የሚያሳዩአቸው ምልክቶች አሉ ወይ? ይሄን የምለው ግልፅ የሆነ ፍቺ እንደሚያስፈልግ ስለተሰማኝ ነው። አንድ የተግባር ሰው በውስጡ በያዘው አደገኛነት ቅር መሰኘት የለብህም። ይሁንና፣ ልዩ የደንብ ልብስና ልዩ ምልክት ማድረግ ወይም በሆነ መንገድ መለየት ያለባቸው አይመስልህም ወይ? አለመግባባት ተፈጥሮ የአንዱ ክፍል አባል የሌላ ክፍል አባል ነኝ ብሎ ቢገምትና አንተ በግሩም ሁኔታ በገለፅኩ መሰረት «እንቅፋቶችን ሁሉ ማስወገድ» ቢጀምር የሚሆነው ይታይሁ።’

‘ብዙውን ጊዜ ያጋጥማል! ይሄ አባባልህ ደግሞ ከበፊቴ አባባልህ ይበልጥ ብልህነት የተመላበት ነው።...’

‘አመሰግናለሁ።’

‘ምንም አይደል። እንዲህ አይነቱን ስህተት ግን የሚፈፅመው የመጀመሪያው ክፍል አባል ማለትም «ተራው ሕዝብ» እንደሆነ መገንዘብ አለብህ (ምናልባትም ተራ ማለቴ በሚገባ አልገለፀው ይሆናል)። ለታዛዥነት የተዳረጉ ቢሆንም ላሞች እንኳን በተፈጥሯቸው በተለገላቸው ፍላጎት መሠረት ስልጡኖችና «ደምሳሾች» አድርገው ራሳቸውን መቆጠር ይወዳሉ። «አዲሱን ቃል» እንዲያው በቅንነት ለማወጅ የሚቻላቸውን ሁሉ ያደርጋሉ። ከዚህም በተጨማሪ በግልፅ አዲስ የሆኑትን ሰዎች አለማስተዋላቸው ብቻ ሳይሆን ርካሽ አስተሳሰብ እንዳላቸው ወግ አጥባቂዎች ያወግዟቸዋል። ይሄ ግን አደገኛ አይመስለኝም፤ ርቀው ስለማይሄዱም ሊያስጨንቅህ አይገባም። በአስተሳሰባቸው ስለተመሰጠና ራሳቸውን እንዳይረሱ ለማረጋገጥ ሲባል አልፎ አልፎ በጅራፍ መሸንቆጡ ጥሩ ይሆናል፤ ይሄው ብቻ ይበቃል። እንደ እውነቱ ከሆነ እነርሱን የሚገርፍ ሰው መቅጠር አያስፈልግም፤ በባህሪያቸው ሕግ አካባቢ ስለሆኑ ግርፋቱን ራሳቸው ይፈፅሙታል። በጥቂቶቹ ዘንድ አንዱ ሌላውን ሲገርፍ በተቀሩት ዘንድ ደግሞ እያንዳንዱ በገዛ እጁ ራሱን ይገርፋል። ከዚህም በተጨማሪ ሁሉንም አይነት መንግስታዊ ቅጣት በራሳቸው ላይ ይፈፅማሉ፤ ውጤቱም ውብና የሚማርክ ነው። በአጭሩ ለመግለፅ ያህል ጭራሽ መጨነቅ አያስፈልግህም። የተፈጥሮ ሕግ ነው።’

‘ይሄን ነጥብ በተመለከተ በመጠኑም ቢሆን አእምሮዬን አረጋግተኸዋል። ግን፣ የሚያስጨንቀኝ አንድ ጉዳይ አለ። «ልዩ» ከሆኑት መካከል ሌሎችን የመግደል መብት ያላቸው ብዙ ሰዎች አሉ ወይ? ንድፈ-ሃሳብህን ለመቀበል ዝግጁ ብሆንም ቁጥራቸው ብዙ እስከሆነ ድረስ ሁኔታው አስፈሪ መሆኑን ማመን አለብህ። አይመስልህም እንዴት?’

ራስኮልኒኮቭ በተመሳሳይ ስልት እንዲህ ሲል ቀጠለ፡- ‘ያም ቢሆን ሊያሰጋህ አይገባም። አዲስ አስተሳሰብ ይዘው የሚወለዱ ሰዎች ቁጥር በአጠቃላይ ጥቂት ነው። በተወሰነ ደረጃ አዲስ የሆነ ነገር ለመናገር ብቃት ያላቸው ሰዎች እንኳን የሚያጋጥሙት አልፎ አልፎ ነው። እንደ እውነቱ ከሆነ ቁጥራቸው በጣም ጥቂት ነው። የእነዚህ የተለያዩ ክፍሎችና ንጉስ ክፍሎች ቅደም ተከተል በተፈጥሮ ሕግ መሰረት በጉልህ መለየት እንዳለበት በሚገባ ይታወቃል። ያ ሕግ ለጊዜው ታዋቂ አይደለም። ግን ሕልውና እንዳለውና አንድ ቀን ይፋ እንደሚሆን አምንብታለሁ። ሰፊው ሕዝብ የሚኖረው በአንድ የላቀ ጥረት፣ በማናውቀው ምስጢራዊ ሂደት፣ በሆነ የዘር ማዳቀል ተጠቅሞ ከሺህ መካከል ከሞላ ጎደል ነፃ የሆነ አንድ ሰው ወደአለም ለማምጣት ነው። ከሞላ ጎደል ከአስር ሺህ ሰዎች መካከል አንዱ ከፍተኛ ነፃነት ይሰማል። ከመቶ ሺህ ሰዎች መካከል ደግሞ ሌላው የበለጠ ነፃነት ይኖረዋል። ከብዙ ሚሊዮኖች መካከል የብሩህ አእምሮ ባለቤት ለመሆን የሚታደለው አንድ ሰው ነው። የሰው ልጅ ግርማ የመጨረሻው ደረጃ የሆነው የታላቅ አእምሮ ባለቤት የሚከሰተው በብዙ ሺህ ሚሊዮን የሚቆጠሩ ሰዎች ከተወለዱና ከሞቱ በኋላ ነው። ለማሳጠር ያህል ይሄ ሁሉ የሚከናወንበትን የምርምር መስክ በዝርዝር አላጠናሁም። ያም ሆነ ይህ ግን የተወሰነ ሕግ መኖር እንዳለበት አልጠራጠርም፤ ይህም የአጋጣሚ ጉዳይ ሊሆን አይችልም።’

‘ምንድነው የምታውሩት? መቼም ቀልድ መሆን አለበት? ታፌዛላችሁ እንዴት? ቀጭ ብላችሁ ትኩማመኩላችሁ! ሮዲ - ከልብህ አይደለም፤ ነው እንዴት? እያለ ራዝምቢን ጮኸ።

ራስኮልኒኮቭ የገረጣና የተከዘ ፊቱን ቀና አድርጎ መልስ ሳይሰጥ ተመለከተው። ከዚህ የተከዘ ፊት በተጨማሪ የፖርፊሪ ያልተደበቀ፣ ሟርተኛ፣ ገህድና ትህትና የሳደለው ምፀት ለራዝምቢን እንግዳ ሆነበት።

‘ወዳጄ ልቤ - ከልብህ እስከሆነ ድረስ ይህ አዲስ አይደለም፤ ሺህ ጊዜ ያህል የሰማኝውና ያነበብኝ ነው በማለትህ ትክክለኛ ነህ ማለቴ ነው። ግን አዲስ የሆነው ነገር፣ የሚሰቀጥጠኝ የአንተ አስተያየት፣ ህሊና እስካሰገደደህ ድረስ ደም እንዲፈስ መፍቀዱ ነው፤ ይቅርታ አድርግልኝና ጀብደኝነት ነው። ግን፣ ህሊና እስካሰገደደህ ድረስ ደም ለማፍሰስ የተሰጠው ይህ ፈቃድ ደም ለማፍሰስ ከሚሰጥ አፈላሊያዊና ሕጋዊ ፈቃድ በባሰ መልኩ አስከፊ ነው።’

‘ትክክል፤ በጣም አስከፊ ነው።’ አለ ፖርፊሪ።

‘በመመስገጣችሁ ቀድማችሁ የሂዳችሁ መሰለኝ! ከዚህ ላይ ስህተት አለ። ልረዳው እችላለሁ። ተመስጣችኋል! ባትመሰጡ ኖሮ እንደዚያ አትገምቱም ነበር። በድርሰቴ ውስጥ እንዲህ አልተባለም፤ ጥቂት ፍንጮች ብቻ ናቸው የተገለፁት።’

ፖርፊሪ በርጋታ መቀመጥ ተሰናት ‘ዝኝ! ዝኝ!’ ከአለ በኋላ እንዲህ ሲል ቀጠለ፡- ‘ስለወንጀል ያለህ ዝንባሌ ግልፅ ይመስለኛል። ችግር በመፍጠሪያ ይቅርታ ይደረግልኝና (አንተን ይሄን ያህል ማስጨነቂያ ያሳፍረኛል) ከሁለቱ ክፍሎች በየትኛው ውስጥ ያሉት

ስህተት እንደሚፈፀሙ አድርገው የነበረውን ስጋት አቃለሁልኛል። በተወሰኑ ሁኔታዎች ግን ንድፈ-ሃሳብህ እንዴት ተግባራዊ እንደሚሆን አልተገለፀልኝም። ለምሳሌ ያህል አንድ ሰው ወይም አንድ ወጣት ትልቅ ውጥን አለኝ ብሎ ይነሳና ለውጥ እንቅፋት የሆኑትን ማስወገድ ይጀምራል እንበል። ለውጥ መሳካት ገንዘብ ያስፈልጋል፤ ገንዘብ ለማግኘት ደግሞ... የምልህን ተረዳህልኝ አይደል?

ዛምያቶቭ ከተቀመጠበት ጥግ ሆኖ እየሳለ ዠርሮውን ጠራረገ። ራስኩልኒኮቭ ወደዚያ አቅጣጫ ጭራሽ አልተመለከተም ነበር።

‘እንደ እነዚህ አይነት አጋጣሚዎች ሊከሰቱ እንደሚችሉ ማመን አለብኝ። ውጤት የለሽና ደደብ የሆኑ ሰዎች፤ በተለይም ወጣቶች በእንዲህ አይነት ወጥመድ ውስጥ የመግባት አዝማሚያ አላቸው።’ በማለት በጥሞና መለሰ።

‘አየሽው! ታዲያ ምን ይሆናል?’

ራስኩልኒኮቭ ፈጣግ አለና ‘ምን ይሆናል? የእኔ ጥፋት አይደለም፤ ነው እንዴት እንደዚያ ነው፤ እንደዚያ እንደሆነም ይቆያል።’ ካለ በኋላ ወደራዙምኪን እየተመለከተ ‘ደም እንዲፈስ ፈቅደህል ብለህ አሁን ተናግረህል። ታዲያ ምን ይሁን? እስር ቤቱ፤ ግዙቱ፤ ዳኛውና አስገድዶ ማሰራቱ በሀብረተሰቡ ውስጥ ያለ እውነታ አይደለም ወይ? ታዲያ ምን ያስጨንቅህል? ሌባህን ያዝ!’ ሲል ተናገረ።

‘ኪያዝውስ በኋላ?’

‘እሰረው!’

‘ከሉጂክ አንፃር ትክክል ነህ። የሀሊናውስ ጉዳይ?’

‘ለምን ያ ያስጨንቅህል?’

‘ከሰብአዊነት አንፃር ሊሆን ይችላል፤ ለእኔ ያሳስበኛል።’

‘ሀሊና ያለው ሁሉ ስህተት መፈፀሙን ከተረዳ መስቃዩቱ አይቀርም። ከአስገድዶ ማሰራት በተጨማሪ ያ ራሱ ቅጣት ነው።’

ራዙምኪን ኮስተር ብሎ ‘የመግደል መብት ያላቸው የብሩህ አእምሮ ባለቤቶች የሚያፈሱት ደም አያስቃያቸውም ወይ? በማለት ጠየቀ።

‘ለምን ይሰቃያሉ? ከዚህ ላይ ጥያቄው የፈቃድ ወይም የክልከል አይደለም። ስለባ ላደረገው ሰው የሚያዝን ከሆነ ይሰቃይ። ከፍተኛ ችሎታና ጥልቅ ስሜት ያላቸው ሰዎች ምንጊዜም ከስቃይና ከሀመም አይላቀቁም። ለእኔ እንደሚመስለኝ በምድር ላይ ከፍተኛ ሀዘን የሚሰማቸው ታላላቅ ሰዎች ናቸው።’ በማለት ከውይይቱ መንፈስ ወጣ ብሎ በትካኔ ተናገረ።

ቀና ብሎ ሁሉንም በተመስጦ ተመለከታቸው፤ ፈጣጋ ሰጠና ባርኔጣውን አነሳ። ወደክፍሉ ሲገባ ከነበረው ሁኔታ ጋር ሲነፃፀር ስሜቱ ተረጋግቷል፤ እርሱም ተሰምቶታል። ሁሉም ብድግ አሉ።

‘ይቅርታ አድርጉልኝ፤ ቢሻችሁ ስደቡኝ፤ ቢሻችሁ ተበሳጩብኝ፤ እኔ ግን አንድ ትንሽ ጥያቄ ልጠይቃችሁ - ትእግስታችሁን ለመፈታተን አይደለም የምከረው፤ አይደለም እንዴ?’ ፖርፊሪ እንደገና ወደራስኩልኒኮቭ እየተመለከተ ‘አንድ ትንሽ ሀሳብ መጣልኝ፤ ከመርሳቱ በፊት አስተያየትህን መስማት እፈልጋለሁ።’ አለው።

ራስኩልኒኮቭ ገርጥቶና ኮስተር ብሎ ከፊት ለፊቱ እንደቆመ ‘ትንሿን ሀሳብህን ንገረኛ።’ አለው።

‘አየህ - እንዴት እንደምገልፀው አላውቅም። ከጣይኮሎጂ አንፃር የሚታይ የሚያስገርም ሀሳብ ነው። ያንን ድርሰትህን ስትፅፍ የመሰለህን አዲስ ቃል የምትናገር በጥቂቱ «ልዩ» የሆንክ ሰው አድርገህ ራስህን ሳትቆጥር ትችላለህ፤ ቆጥረህ ነበር ወይ?’

‘ቆጥራ ሊሆን ይችላል።’ በማለት ራስክልኒኩሽ በቅሬታ መለሰ።

ራዘምኪን እንደመነቃነቅ አደረገው።

‘ለምሳሌ ያህል በአገል አጋጣሚ፤ በቀውጢ ሁኔታ፤ ወይም በአጠቃላይ ለሰው ልጅ በሳ ለመስራት ብለህ እንቅፋትን ለመዝለል አንተ ራስህ ወስነህ ታውቃለህ ወይ? ለምሳሌ ያህል ግድያና ዝርፊያ ለመፈፀም ማለቴ ነው?’

ከጥቂት ደቂቃዎች በፊት እንዳደረገው ሁሉ በግራ አይኑ እየጠቀሰው ድምፅ የለሽ ሳቅ ሳቅ።

‘በፊፅም እንኳን አልነግርህም።’ ሲል ተቃውሞና ቅሬታ የተቀላቀለበት መልስ ሰጠው።

‘ፊፅመህል ማለቴ አይደለም። ድርሰትህን መረዳቴን ለማረጋገጥ ስል ከፅሁፉ ይዘት አኳያ ያነሳሁት ነጥብ ነው።’

‘ግልፅና ብልጽና ያልተለየው ነው።’ እያለ ራስክልኒኩሽ አሰላሰለ።

‘ግልፅ ሳደርግልህ እፈልጋለሁ። ራሴን ማሆሜት ወይም ናፖሊዮን ወይም እንደዚያ አይነት ሰው አድርጌ አልቆጥርም፤ የምቆጥር ቢሆን ግን እወስደው የነበረው እርምጃ ይህ ነው ብዬ ለመግለፅ ይከብደኛል።’ በማለት ራስክልኒኩሽ መለሰ።

ፖርፊሪ ሳይታሰብ አስፈሪ ድምፅ አውጥቶ ‘የሚገርም ነው! ዛሬ ሩሲያ ውስጥ ራሱን ናፖሊዮን አድርጎ የማይቆጥር ማነው?’ አለ። የድምፁ አወጣጥ እንኳን አለመሳሳቱን የሚጠቁም ነበር።

‘ከእኛ ናፖሊዮን አንዱ ይሆናል እርግጥን በመጥረቢያ የቀነጠሳት። አይደለም እንዴ?’ በማለት ከያዘው ጥግ ላይ ሆኖ ዛምያቶቭ ሳይታሰብ አምባረቀ።

ራስክልኒኩሽ ቃል አልተነፈሰም። ፈርጠምና ኮስተር ብሎ ፖርፊሪን ተመለከተው፤ ራዘምኪን እየተከዘ ተባላጨ። የሆነ ነገር መጠራጠር ከጀመረም ጥቂት ጊዜ አለፈ። ትክክል የተመሳሰበት ዝምታ ለደቂቃ ያህል ሰፊ። ራስክልኒኩሽ ለመሄድ ሲል ፊቱን አዞረ።

ፖርፊሪ እጁን በጋለ ስሜት ይዞ በወዳጅነት መንፈስ ‘መሄድህ ነው እንዴ?’ ከአለው በኋላ መልካም አገላለፅ ተጠቅሞ እንዲህ ሲል ተናገረ፡- ‘አንተን በማግኘቴ በጣም ደስ ብሎኛል። ስለማመልከቻህ ብዙ አትጨነቅ። እኔ እንዳልኩህ ብቻ ፃፍ። ከሰሞኑ ወይም ነገ ወደቢርዬ ብቅ በል። ወደአምስት ሰአት ላይ ከቢሮ እንደምሆን እርግጠኛ ነኝ። ሁሉንም ነገር እዚያው እንጨርስና ትንሽ እንጫወታለን። ቢሮ ለመምጣት የመጨረሻ ከሆኑት መካከል እንደመሆንህ መጠን አንድ ነገር ልትነግረን ትችላለህ ብዬ እገምታለሁ።’

‘በደንብ መሰረት በአፈላለያዊ መንገድ ቃሌን ለመቀበል ነው እንዴ የምትፈልገው?’ በማለት ራስክልኒኩሽ ቅልብጭ ያለ ጥያቄ አቀረበ።

‘ግን ለምን? ለጊዜው አስፈላጊ አይደለም። የተረዳኸኝ አልመሰለኝም። እንደ እውነቱ ከሆነ ሁሉንም ጠይቄአለሁ፤ ከአንዳንዶቹም ማመልከቻ ስለተቀበልኩ እድሉ እንዲያመልጠኝ አልፈልግም፤ አንተ ደግሞ የመጨረሻው ነህ።... በነገራችን ላይ ገና አሁን

ነው ያስታወስኩት። እያለና በሆነ ምክንያት እየተደሰተ ተናገረ። ወደራዙምኪን ዞር አለናም 'የማልረባ ነኝ! በዚያን ሰዎን ስለዚያ ኒኮላይ ብዙ አውርተህልኛል! እኔም በሚገባ አውቃለሁ።' ካለ በኋላ ወደራሳኩልኒኮቭ ዞር ብሎ 'ሰውየው ንፁህ መሆኑን አውቃለሁ። ግን ምን ማድረግ አበረብኝ? ድሚትሪንም ማሰር አበረብኝ። ዋናው ነጥብ ይህ ነው። በዚያን ምሽት ደረጃውን ቀልቀል ስትወርድ ከምሽቱ ሁለት ሰአት አበረ። በዚያን ሰአት አይደለም ወይ የአበርከው?' አለ።

እንዲያው ከአፋ ያመለጠ በሚመስል አይነት 'አዎን! በሁለት ሰአት ነው።' ሲል ራሱልኒኮቭ መለሰ።

'በሁለት ሰአት ላይ ቀልቀል ደረጃውን ስትወርድ ከሁለተኛው ፎቅ ላይ በአጋጣሚ ክፍት ቤት ማየትህና በስፍራው ሁለት ቀለም ቀቢዎች እንደነበሩ ትዝ አይልህም? ለእነርሱ በጣም የሚጠቅማቸው ይህ ነው።'

ራሱልኒኮቭ በጣም እያሰላሰለና ፖርፊሪ ያጠመደለትን ወጥመድ አውቆ ለማምለጥ እየተጨነቀና እየተጠበበ 'የምን ቀለም ቀቢ ነው? እኔ አላየኋቸውም! ክፍት ቤት ማየቱንም አላስታውስም።' እያለ በገጣታ መለሰና የተዘረጋለትን ወጥመድ አሁን በማወቁ እየተደሰተ 'ከአራተኛ ፎቅ ላይ ግን ከአሮጊቷ ቤት ፊት ለፊት አንድ የመንግስት ሰራተኛ ሲወጣ መመልከቱን አስታውሳለሁ። ይሄን በደንብ አስታውሳለሁ። እቃ ተሽኮሚዎች ሶፋ ሲያወጡ አበር! እኔንም ከግድግዳው ጋር አጋጭተውኛል። ቀለም ቀቢ እንደነበር ግን አላስታውስም። ክፍት ቤትም የነበረ አይመስለኝም። ጭራሽ እንዳልነበረ እርግጠኛ ነኝ' አለ።

ራዙምኪን የሚያስታውስና የፖርፊሪን ስህተት የተረዳ ይመስል 'ምንድነው የምታወራው? ቀለም ቀቢዎቹ ከዚያ የነበሩት ግድያው በተፈፀመበት እለት ነው! እርሱ ከዚያ የነበረው ከግድያው ከሰላት ቀን በፊት ነው። ለምን ይሄን ትጠይቃለህ?' በማለት ሳይታሰብ ጮኸ።

ፖርፊሪ ግንባሩን እየመታታና ለፈፀመው ስህተት ራሱልኒኮቭን ይቅርታ የሚጠይቅ እየመሰለ 'አምታትቻለሁ! ይህ ስራ ነገሩን አመለካቀለብኝ' አለ። 'አየህ - በቤቱ ውስጥ ወደሁለት ሰአት ገደማ ሰው አይቷቸው እንደሆነ ማወቁ በጣም አስፈላጊ ነው! ስለዚያ ልትነግረኝ የምትችል መስሎኝ አበር። ተምታቶብኛል!'

'ስትናገር ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርብሃል።' ሲል ራዙምኪን እየተከዘ መለሰለት። የመጨረሻዎቹን ቃላት ኮሪደሩ ላይ ሆነው ተለዋወጡና ፖርፊሪ እስከቡሩ ድረስ በትህትና ሸኛቸው። ሁለቱም የጨፈገገ የትካሄ ፊት እየታየባቸው ወደመንገዱ አቀኑ። ለጥቂት ደቂቃ እንዳቸውም ቢሆን ቃል አልተነፈሱም። ራሱልኒኮቭ አየሩን ማግ አድርጎ ተነፈሰ።